

VASARNAP

SZABADSÁG MAGAZINE SECTION

VASÁRNAP

A "SZABADSÁG" SZÉPIRODALMI
MELLÉKLETE.

SUNDAY MAGAZINE

of the oldest established and largest Hungarian
Paper in the United States.

Editor COL. ANDREW CSERNA, szerkesztő.

Edited and Published at Szerkesztőség
és kiadóhivatal
700-710 HURON ROAD, CLEVELAND, OHIO.

XXXI. VOL. MÁRCIUS 9. 1923. NO. 10.

MINDENKI

ismeri a mindentudókat, akik mindenhez értenek és éppen ezért semmihez. Művészet, vagy tudomány, filozófia, vagy vallás, politika, vagy technika, — nekik egészen mindegy, ők mind-egyikben egyformán jártasak, mind-egyikhez egyformán tudnak. A különböző semmik ugyanis egyenlők.

EZEK nem veszik észre, hogy a polihistorok, a Brassai Sámuelek és von Humboldok ideje lejárt. Nem tudják ezt sem, aminthogy semmit sem tudnak. Nem látják — honnan is láthatnák, — hogy minden egyes tudományanyag, például, annyira gazdag feldolgozott és feldolgozatlan tényekben, elméletekben és igazságokban, hogy egész emberélet, az egész emberélet minden megfeszített törekvése és munkája sem elegendő ahhoz, hogy valaki csak egyetlen tudományágot is teljesen a magáénak mondhasson. Ők nem érzik azt, amit sok mai tudós fájdalmas lemondással állapít meg magában, hogy a rengeteg fától már nem látja az erdőt. Ők a fákat sem látják, nemhogy az erdőt látnák. Semmit sem látnak és semmitmondó, üres szemük ide-oda téved a millió tárgy és milliárd tárgy részlet között.

DE ők nyugodtak és felsőbbeségek. A tudásvágy nem nyugtalanítja őket s a tudás elégtelensége nem tölti meg lelküket böles és fáradt rezignációval. Ők frissek és fürgék. Mindig és mindenről van véleményük. Hajlandók vitába szállni a szakértővel s megcáfolni állításait. S ha a szakértő, éppen tudásánál fogva, habozva, vagy kitérve felel s a tudás szemérmében elhallgat, akkor ők a győztesek s felémelt fejjel, ideges, boldog pislogással kacintanak a többi mindentudókra.

MERT sokan vannak, fájdalmasan, bosszantóan sokan. Titkos társaságot alkotnak, amelynek ugyan nincsenek hivatalos alapszabályai és szervezetei, amely azonban mégis fennáll, mégis hatalmas, hatalmasabb a föld minden tudományos társulatánál. Mert sebezhetetlen a két förtelmes könyökük, amellyel félretaszítják azokat, akik tudnak valamit. Mert a tudatlanság büzbombáit szórják a szélrózsa minden irányába. Irnak és szavalnak. Sokat irnak és sokat beszélnek. Ismerik egymást, nagyon jól ismerik egymást, — ez az egyetlen tudásuk — s minden tehetségükkel egymáson segítenek.

CSALHATATLANOK és felebbezhetetlenek. A szentírás tévedhetett, de ők soha. Mindenki követhet el hibát, a mindentudó nem. A mindentudó azt is tudja, hogy ő nem tévedhet, hogy ő nem tehet valamit rosszul. Amit ő mond, vagy tesz, az igaz, az helyes, az követendő példa. Vajjon ki mondhat neki ellen? Beszélni fog, beszélni lélegzetszakadtig — és az utolsó érvét sohasem a nemes mondja ki, sohasem

az, aki tud igazán. Az események mindig őt igazolják a mindentudók cikkei és szavai is.

MÓDSZERE: napilapok, folyóiratok és a lexikonok olvasása. Azokból sem sok. Lassan pedig eljut odáig, hogy már ezek sem kellenek egyáltalán. Hiszen ő mindent tud, mindent előre tudott, látott és megjósolt.

CÉLJA: a pénz és a hatalom, sohasem az érték. A munkától, a komoly munkától irtózik. A munkájához épp oly kevéssé ért, mint minden máshoz. Megveti, lenézi, vagy kigunyolja azokat, akik erejük megfeszítésével, becsülettel dolgoznak valamin, foglalkoznak valamivel. Ime, ezeknek dolgozniok kell azért, amit ő már eleve tud és mindig is tudott.

A MINDENTUDÓK — a legyek a tudás földjén. Ide-oda szállnak s undorító szivókájukat belemártják abba a dus és drága mézbe, amit a legkiválóbbak, a legnemesebbek verük és idegeik árán gyűjtöttek évezredek át. S fájdalom, ők nem hullanak el az őszben.

OLVASNI

tudni, képet nézni, zenét hallgatni, szoborban elgyönyörködni, a táncmozdulatok ritmusát érteke szerint megítélni külön képességet követel. Ha ez nem így volna, hej, mennyivel könnyebb lenne az alkotók, a művészek, az írók sorsa. Mennyivel inkább lehetne ebben az esetben beszélni arról, hogy az általános kultúra csakugyan gyökeret vert az emberiség lelkében s mennyivel nemesebb, finomabb, kívánatosabb lenne az érintkezés az emberek között.

MINDADDIG azonban, amíg az emberek csak azért vesznek könyvet, mert ez a könyv esetleg divatos s nem pedig értékeért, mindaddig, amíg az értékes alkotások írói nyomorogni, nélkülözni kénytelenek, mert fércművek kerülnek a színpadra s ezek tetszenek a közönségnek, mindaddig, amíg a valódi kép és a hamis művészi kvalitásu kép között az emberek javarésze nem lát különbséget, fölösleges és hazugságok azt hangoztatni, hogy a művészeket és írókat csakugyan becsük szerint értékelik.

MINDEN civilizáció, minden ugynevezett fejlődés és előrehaladás ellenére az átlagember még mindig ott tart, hogy a műalkotás becsét nem tudja megítélni. Sőt a legtöbb esetben nemcsak, hogy nem tudja megítélni, hanem egyenesen az olyan alkotások

javára dönt, amelyek a legnemesebb, a legbecsületesebb művészi szempontoknak valósággal ellentmondanak. Hányszor esik meg az a mai időben is, hogy egy féremunkát beledob a kiadó a

Hafiz aktuális strófái

*Szomorú békécske, de megrepesztél,
Amíg végréhajtás után epesztél...
A derek, bus német
Kinosan nyög téged, — szomorú békécske...!*

*Idétlen békécske, Versaillesba megszülettek,
Bölcsődnél a tudós bábák mind ott ültek...
Es még sincs hus rajtad, —
Sem füled, sem farkad. — Idétlen békécske...!*

*Vérszegény békécske, jó vagy kannibálnak,
Hiszen már felfaltad, akik megcsináltak,
Es ma még táplálsz
Francia ábrándot, — vérszegény békécske...!*

*Kegyetlen békécske, a szivekbe szurtál,
Ezerszer átkoznak a Tiszánál, Ruhrnál
A munkád ott érzik,
S a világ elvérzik, — kegyetlen békécske...!*

*Vérszomjas békécske, hamis lángod eget,
Es lángba borítja az emberiséget...
Hacsak a bösz népek
Fel nem rugnak téged, — vérszomjas békécske...!*

nagyvilágba s a viszhang eleven, elismerésben és pénzben bővelkedik az, aki az e fajta tartalmatlan és silány munkát megírta, ezzel szemben az az alkotó, ki a vérevel irt, aki gondolatokkal, alapos megfigyelésekkel gazdagította az emberiség kincsesházát, putrikban kénytelen lakni s örülhet annak, ha a mindennapi kenyeret megszerezheti magának, esetleg családjának.

A MATERIALISZTIKUS kornak egyik legnagyobb büne az, hogy az ideális szempontokat jelszókkal figyelembe veszi, de a valóságban még sem. Ez nagy író! — mondják sokan, de azért koplalni hagyják. Ez nagy festő! — zengi az elismerők kara, de a "nagy festőtől" képet még sem vesznek. Ez kiváló zeneszerző! — sívítja a tehetséget elismerést hangoztatók hada s közben a "nagy zeneszerző" nem tudja, hogy miként és miből fizesse ki a lakását.

EZEK vajmi szomorú dolgok, de letagadni őket éppen annyit jelent, mint lehazudni az igazságot. Az író iránti megbecsülést akkor juttatjuk kifejezésre, ha csakugyan megvesszük alkotását s igyekszünk abban elmélyedni; s ugyanilyen szempontot kell gyakorolni nemcsak az íróművésszel, hanem a többi művésszel szemben is. És igazi kulturfejlődésről, az emberiség belső értékeinek gazdagodásáról majd csak akkor lehet szó, ha a jelenlegi állapotok megszűnnek s a művész a társadalomban erkölcsileg és gazdaságilag egyaránt azt a helyet biztosítja a maga részére, amelyre valóban rászolgált.

Hog

MINAP valaki
leesett a
ficam...
de azért
kutyafal...
herceg...
rint egy...
lya lesz...

A mikor a vadász
palotába, esengett a...
a kagylót s hallgatta...
A Walesi herceg vidám...

Bertie, aki felhívta
Albert herceg, ismeretlen
rállyan második fia...
való eljegyzéséről meg...
jó cimborák.

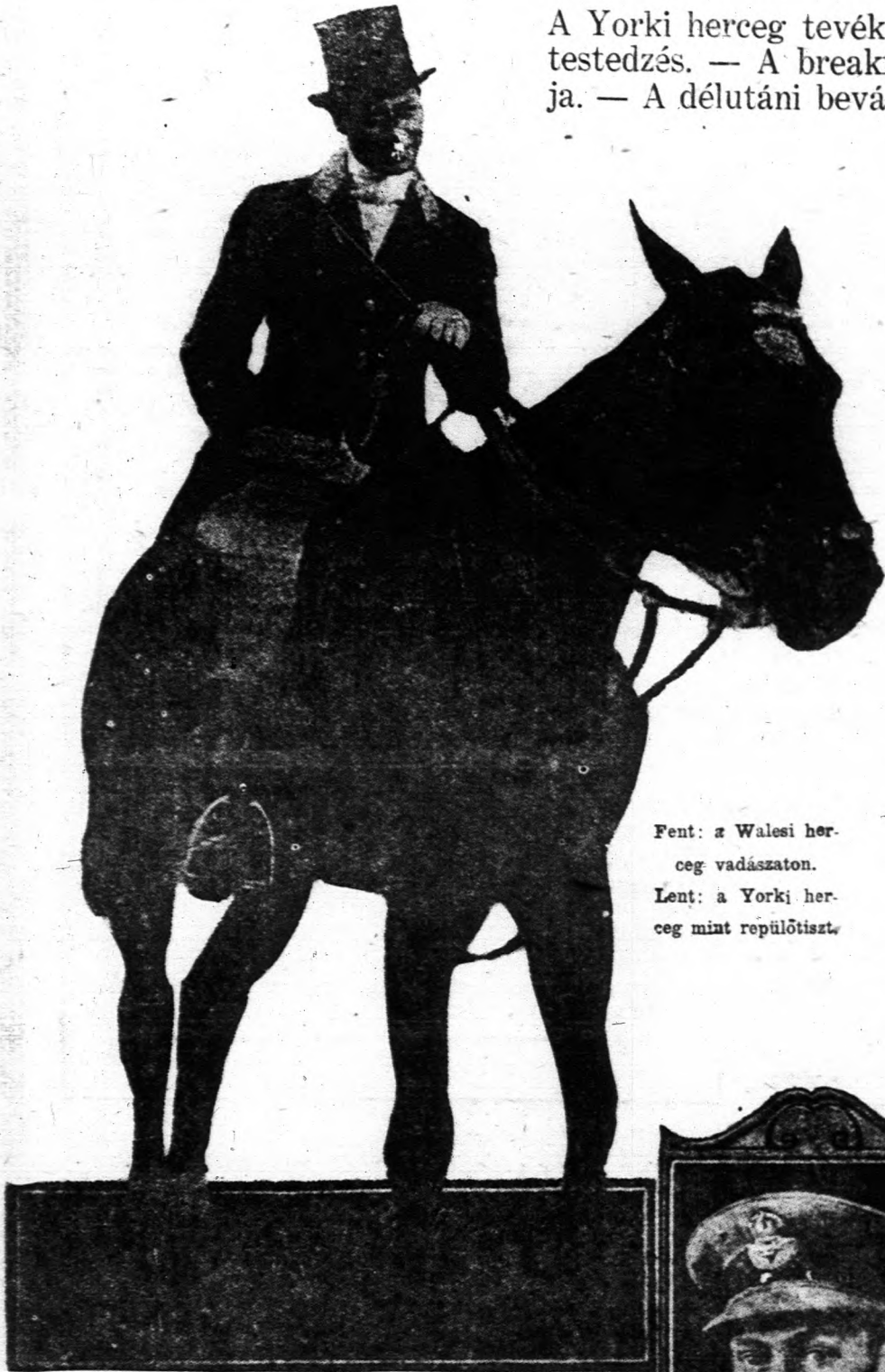
A Walesi herceg...
Yorki herceg ismeretlen...
s akkor azt találják...
igazi férfi.

Ha módunkban van...
tájában, arról győző...
perkor felkel s elsz...
nadrágban, mellényben...
rához siet, leereszked...
reggelizés előtt futó...

Ha esős vagy kö...
tennis pályán valam...
szatár a palotába, ma...
a hidegfürdővel. M...
degfürdőt vesz, a...
borotválkozik, aztán...
gelire. A Buckingham...
György király ül a...
A Yorki herceg a m...
költése közben elbes...
"Kérsz még egy...
anyám, kérek még...

Hogyan él egy angol királyfi.

A Yorki herceg tevékenysége reggeltől estig. — A reggeli testedzés. — A breakfast. — Az öltözködés nagy gondja. — A délutáni bevásárlás. — A herceg társasvacsorái kis korcsmákban.

Fent: a Walesi herceg vadászatban.

Lent: a Yorki herceg mint repülőbiztosító.

nevelt amerikai fiú válaszolná. Reggeli után a király cigarettára gyújt s ezzel jelzi a hercegnek, hogy ő is rágyújthat. A király nagyokat szippant, a füstöt leszívja tüdejére s azután az orrán át kiereszti. A Yorki herceg lomboz szippant, látszik rajta, hogy nem barátja a cigarettának s alig várja, hogy visszatérhessen lakosztályába s megtömhesse kedvenc pipáját. A királyi család étkezőjében nem szabad pipálni. Természetesen a fiuknak György királyt se szabad lepipálni.

Pipázás közben a herceg elolvassa reggeli postáját, azután megkezdí napi programját, amit még előző héten dolgoztak ki részére. Mint édesanyja, ő is igen érdekli az ipari kérdések iránt s legalább is hetenként kétszer elmegy valamelyik gyárba, megjelenik valamilyen munkásintézmény megnyitásán, szobor leleplezésen vagy más eseményen. Szeret tanulmányozni mindent s a királyfi szerepet nagyobb gonddal tölti be, mint testvérbátyja a Walesi herceg, akire a korona vár. Persze a Yorki herceg azért nem nagyképu, tréfál még akkor is, amikor a testvérét, Crouchert szidja.

Crouchernek legtöbb gondját a herceg különböző egyenruháinak rendbentartása okozza. A herceg például ezredese egy esomó regimentnek, csoportkapitány a királyi légi szolgálatban, alparancsnok a haditengerészetben: Sohasem tudja, hogy másnap milyen egyenruhába is bujtattják.

"Valami kiállítás nyílik meg ma. Milyen szerepem is lesz rajta?" — kérdi Crouchertől.

"Mint repülő kapitány mond beszédet Fenséged." — válaszol Croucher, aki az ilyesmit jól előre tudja.

"Very well, Croucher, very well!" — így a herceg. "Adja csak ide a világoskék breecchest, segítse felhuznom. Ugye éppen elegendő hosszuk a lábaim!"

Miközben Croucher kijelenti, hogy elegendő hosszuk a fenséges lábszárak, a herceg utolsó szippant cigarettájából, felhuzza a kesztyűt, felkoti a kardját s azután megy a kiállításra.

A délutánt már könnyebben elviseli a herceg. Akkor üzletből üzletbe megy, bevásárol. Néha elvisz magával egy másik repülő tisztet is. Avval eszeget, amint sorra járja a dohányosának, szabójának, könyvkereskedőjének, ékszerészének üzletét. Úgyet se vet a bámuló népre vagy a mereven szalutáló őrségre.

Bevásárlás után valamelyik barátjához megy teára, de leggyakrabban a mamájánál issza meg az ötórát. A tea helyett persze szivesebben ereszt le a torkán ő is egy skót high ballt.

A Yorki herceg művelt fiú. Tizenhárom éves korában kezdte tanulni az etikettet az osbornei Royal Naval Collegeban, az angliai Annapolisban. Innét mint kadét került az egyik hadihajóra. A ranglétrán fokozatosan emelkedett mai rangjára. Egy évet töltött a háború után a Cambridgei egyetemen is. A fegyverszünet megkötése előtt kapta meg repülői oklevelét, így vihette csak kapitányi rangra a repülőszolgálatban.

A sportnak nagy híve egy a Yorki herceg, mint a Walesi herceg. Ha Londonban ökölvívást rendeznek, valamelyik okvetlen a nézők közt található. Az évi katonai és tengerészeti footballversenyen mindig megjelenik a királylyal együtt két fia.

Esténként nem igen akad dolga a hercegeknek. Még a családi vacsorán sem kötelesek megjelenni, amióta nagy fiuk. Elmehetnek tisztitársaságba vagy bárhova vacsorázni. Nem egyszer rendez barátjaival együtt vacsorákat kis külvárosi vendéglőkben. Ő maga nem ad boraválót a pincéreknek, elvégzi ezt helyette a titkára, aki előkészíti a vacsorákat. A vacsorák után nem kalandozik el sehova, a titkárával együtt egyenesen hazamegy palotájába. Otthon még sokáig elolvastat vagy elbeszélget társadalmi kérdésekről valamelyik barátjával.

Bob hercegféle kiruccanásokat nem szokott elkövetni Bertie herceg. Amióta felesége Lady Elizabeth Bowes Lyon-nak, gyakran látogat el annak otthonába. A házasságuk elé nagy örömmel tekint Anglia népe, amely ismeri Lady Lyont is. Mindketten sokat szerepeltek együtt társadalmi eseményeken. Lady Lyon védnöke volt nem egy kiállításnak, hangversenynek vagy más társadalmi eseménynek, s melyen megjelent a király második fia.

Sokat tenniszezett, golfozott, autózott együtt. Nemrég menasszonyával autózott a herceg. Valamelyik hirtelen kanyarodónál beletűköztek egy szembejövő kocsiba. Szerencsére nem történt semmi bajuk. Autójuk se sérült meg annyira, hogy ne folytathatták volna az utat. A herceg és Lady Lyon éppen olyan udvariasan kérték boesánatot a szembejövő kocsit vezetőjétől, mintha közönséges polgárok lettek volna. Biztosították a vezetőt, hogy az autójában esett kárt örömmel megtérítik.

Lady Lyon ma a legünnepeltebb lányok egyike Angliában. Erkeznek már részére ajándékok a világ minden részéből. Az indiai maharadsák és egyéb benszült méltóságok hódolatuk jeléül remek ékszereket küldenek a király második fiának, akiből valamikor még Nagy Britannia királya lehet. Elhalmozzák ajándékokkal az ausztráliai előkelőségek is.

MINAP vadászatban, a híres angol vadászatok egyikén leesett a lóváról egy fiatal ember s majdnem kifecamította a lábát. A bokája kegyetlenül fáj, de azért visszaült a lóra s tovább vágatott a kutyafalkával. Ez a fiatal ember Edward walesi herceg volt, aki a dolgok természetes rendje szerint egy napon majd Nagy Britannia királya lesz.

A mikor a vadászatról este hazatért a londoni St. James palotába, esengett a telefon az ágya mellett. A herceg felvette a kagylót s hallgatta a szavakat. "Hello, te vagy az Dávid!" A Walesi herceg vidáman válaszolt. "Lo, Bertie, hogy vagy?"

Bertie, aki felhívta a trónörökös, nem volt más, mint Albert herceg, ismertebb nevén a Yorki herceg, György királynak második fia, akinek Lady Elizabeth Bowes Lyonnal való eljegyzéséről mostanában érkezett hír. A két fivér igazi jó cimborák.

A Walesi herceget jól ismerik már Amerikában, míg a Yorki herceg ismeretlen. Persze majd eljön ő is Amerikába s akkor azt találják majd, hogy ez a királyfi is igazi ember, igazi férfi.

Ha módunkban volna Albert herceg mellett lenni a palotájában, arról győződne meg, hogy már reggel 7 óra 45 perckor felkel s elszívja a reggeli cigarettáját. Majd térdnadrágban, mellényben, kabát nélkül a palotája egyik elevatórához siet, leereszkedik a földszintre és a kertben terem. Itt reggelizés előtt futósétát végez.

Ha esős vagy ködös idő van, akkor tenniszezik a fedett tenniszpályán valamelyik koránkelő barátjával. Amikor visszatér a palotába, már készen várja hűsége inasa, Barltropp, a volt testvér a hidegfürdővel. Mint aféle egészséges ifjú ugyancsak hangos, amikor hidegfürdőt vesz, a herceg. Fürdés után egy amerikai safety razorról borotválkozik, aztán felöltözködik s megy a királyi palotába a családi reggelire. A Buckingham palotába szigorúan családi jellegű a reggeli. György király ül az asztal egyik végén, a másikon meg Mary királyné. A Yorki herceg a mamája mellett ül. A szokásos szalonos tükörtörzés elköltése közben elbeszélgetnek családi dolgokról.

"Kérsz még egy pohár kávé, Bertie?" — kérdi a királyné. "Igen anyám, kérek még egyet!" — válaszolja a herceg, ahogyan minden jól

CIGÁNYOK A FRONTON

Irta: Ádám Éva

ELMONDOK az elmúlt háborus időkben még néhány apróságot. Olyanok ezek nekem, mint a gyöngyszemek, melyeken rajta csillog a lélek. Kis emberek életéből való dolgok, hadd jöjjenek sorba, ugy, amint találkoztam velük.

A cigány otthon is érdekes, van benne valami rokonszenves. A háboru levegője feketére festi a fehér arcot, öreggá a gyermekifjút, gyermekessé az öreget és megfehériti a cigányt, csak az égő fényes szeme marad a régi.

Láttam, amikor énekelve, dalolva mentek a magyar csapatok állásaihoz. Az idegen rónaságon olyan sajátságos, fájdalmas volt a hang. Éjszaka vonultak, hogy ellenséges szem meg ne lássa őket. Egy este világított a hold és tele volt a levegő rózsák illatával, legények dalával: Hosszu, végláthatatlan sorokban mentek. Elöl a cigány. Fiatal, vékony gyerek. Kezében a hegedű és rajta fakó nemzetiszínű szalag, ahogy elindult valahonnan egy kis magyar faluból. Sajátságos útemben, vékony, magas hangon cincogott a hegedű és az országúton megállott a csapat. Pihenni kellett. Közül a tiszt ur lova táncolt, a legények torfából ömlött a dal és a kis cigányfiu húzta, húzta. Ő volt a lelke a meneteknek. Egy darab otthon, hazai emlékek, régi öröm, régi fájdalom zokogott abban a nemzeti pántlikás kis darab fában.

En hallottam sirni idegen éjszakában egy magyar hegedűt, mikor meghalni mentek a magyar legények.

Rimely Sándor soproni kapitány beteg fekszik egy tábori kórházban. Idegen körülötte az ég és a föld. Otthonról beszélünk, aztán az életéről és a halálról és egy cigányfiuról. Pótlást kapott a század és benne egy cigányt, persze a hegedűjével. Ejjel-nappal cincogott. A vékony, kis muzikaszó mégis varázserővel hatott, csak azt hallották a katonák. László Sándor, a parancsnok, különben szegszárdi bíró, megengedte neki, hogy akkor muzikáljon, amikor éppen kedve tartja. A legények felfrissültek, jó kedvre derültek tőle és nagyon megkedvelték a nótás cigányt. A betegek láza magasan jár ebben az órában és a kapitány beszél.

A második szerb offenzíva alatt történt ott, ahol a Száva nagy írott U alakú fordulatot vesz. Borzalmas napok voltak azok, de a cigányfiu hegedűje állandóan szólott, semmit se látott a körülötte levő rémekből, lelkét lefoglalta a nóta. Az U folyású víznek a két hosszú ágát átkötötték a szerbek egy csatornával, melyet katonáink nem ismertek és mikor a szerbek a zsilipeket megnyitották, az éjszakai rohamban sokan beleveszték a csapdába; de holttettek keresztül is átkeltek rajta és a fiu ott is, akkor is karja alatt szoritotta hegedűjét és vitte magával a halál útján. Volt ebben valami megható és szívhez szóló, a katonák még jobban megkedvelték a cigányt.

Egy napon színében elváltozva, egész testében remegve jelentkeztek a muzikus tisztjénél. Messziről fel lehet ismerni rajta, hogy valami történt. A cigány ajka remeg, csak annyit tud jelenteni: — Elvészett a hegedű.

A hangja oly tompán csengett, mint amikor valaki mindent elveszt és az élet megszűnik a lélekben. A tiszt megajánlta:

— Hát hol veszett el?
— Nem tudom... mindig itt szoritottam az oldalamon.

Napok teltek és a cigányfiu szemlátomást fogyott, sorvadtt, sápadt, pusztult.

— En most meghalok... — mondotta röviden.

Hiába volt minden vigasztalás, tréfa és komoly szidás.

— Tudom, hogy meghalok. A hegedűben volt az életem. Azzal muzsikáltam, mikor a faluból elbucsztam, azzal kerestem otthon a kenyerem, az kísért végig Oroszországban, azzal jöttem át a zsilipen, most elveszett a hegedű és vége az életemnek is.

Nevezték is, sajnálták is a cigányt. Egy napon rákerült a sor. Ő volt a figyelő. Olyan helyre állították, ahol soha még ott tar-

— Hogyne házasodnám, féhadnagy ur, mikor már öt rajkó isz ván otthon. Meg kell esküdni az anyjuddal, ugy a becsület.

— Aztán mind az öt a tied?

— Hát kérem szépen, féhadnagy ur, elvállaltam őket...

— Szép tőled! Eredj hát haza és esküdjetek meg. De ha esküvés nélkül találsz visszaönni, akkor kikerülsz a tűzvonalba. Értetted?

— Alásem jelentem, megházasodom, bizonyisten!

Elment a cigány. A tiszt egészen biztos volt, hogy kieszett dolog az egész. Kíváncsian várta vissza a cigányt.

— Nos, hol van az irás, hogy

gette egy ideig a bluzán az uj csillagokat, aztán vette a bicskáját és mind lenyiszentette őket. Ha pénz nincs, csillag se kell. Hiába volt minden intelem és szidás, hogy azért büntetést fog kapni. Allhatatosan ragaszkodott a kijelentéshez, hogy pénz nélkül csillag se kell és nem is varrta fel soha őket.

Órségen volt a cigány. Egy ideig meresztgette a nagy nézesű szemét, de ez se sokáig használt. Ugy általában elaludt: A fegyver a vállán, kemény haptáiban állt őrhelyén és alszik, mintha az lenne a kötelessége. Alszik olyan tökéletes nyugalommal, hogy a horkolása messze hallik. A tiszt arrafelé jár, hallja az ismerős hangot, de nem akar hinni a füleinek, hogy ember képes legyen állva ily mélyen és mozdulatlanul aludni. Nézi egy ideig a cigányt, ugy a szíve mélyén irigylis az, a nagy lelki nyugalmat. Megáll a cigány előtt, nézi a lecsukott szemét, a horkoló nyitott száját és egy jobban bámulja, hogy még mindig nem ébred fel. Leakasztja a fegyverét a derek ő válláról és elrejtí. Sétál egyet-kettőt, nevet is, mérges is, irigylis is, csodálja is a cigányt, aztán hirtelen rákiált:

— Mit csinálsz?

— Órségen vagyok, hadnagy ur!

— Ugy? És alszol az órségen?

— No majd megkapod a magadét.

— En alszom hadnagy ur?! — bizonyisten, ha aludtam, van egy hete...

A hadnagy jókedvre derül a cigány merészségén.

— Hazudsz! — hiszen horkoltál...

— Soha életembe se, hadnagy ur!

— Még egyszer hazudsz! — En hallottam a saját fülemmel, senkise árulkozott rád...

— Jáj, és más, jelentem alásán. Nem horkolsz izz, hadnagy ur, csak nehezen illegzsem, így is sülettem...

— Szegény... és a fegyvered hol van? Hol a fegyvered?

— Nincs...

— Az órségnek fegyvere van? Hol a fegyvered?

— Ván, van az erseégnek, nekem isz volt máskor, de az őrmester ur most nem adott.

— Anélkül állottál órségre?

— Bizonyisten, vákuják meg, há nem...

Ezer átkot, ezer esküt mondott el a cigány oly megdöbbentő merészséggel és meggyőződéssel, hogy a hadnagy a végén szinte zavarba jött, hogy nem ő-e a bolond?

Talán a hadisegély, talán a rend és fegyelem hatása, a többi katonák példája, vagy nem tudom mi magyarázata van annak, hogy az eddigi hitetlenül, eskü nélkül élő cigányok sietnek törvényes házasságot kötni. A meghatalmazottak után kötenő házassági esetek körül, melyeket a haretéren közvetítettek, több cigány házassága is előfordul.

Ez már az urifajtából való. Kávéházakban hegedül, éjjeli zenéket adott a kis város kisasszonyainak, frakkban jár és biztosan tegeződik néhány gavallérral.

Katonáisan jelentkezik nálam és kéri házassága felvételét. Ahol csak lehetett, ünnepélyes jelleget adtam ennek. Jelen volt a parancsnok, egy-két magyar tiszt, mint tanu, ahol a katonai vallásnak megfelelő tábori lelkész volt.

(Folyt. a 14. oldalon.)

Dudolgatások

Vándorlegény a téli ködben,
— Mert köd előttem, köd mögöttem —
Az ország útján baktatok tova,
Az Isten tudja meddig és hova?

Az Isten, az még nem hagyott el,
Hittem egészen nem fogott el,
De jaj, reményesség nincs már rég velem,
S kifosztott még a régi szerelem.

Dudolgotok, de csak magamnak
S nótáim, mint pápista varjak
Szállanak élet és halál felett,
Fekete varjak, szürke fellegek.

Vándorlegény a téli ködben,
Sok esárda alszik már mögöttem,
Egy utonálló majd csak rámtalál,
Óreg zsvány, vén cimborám, Halál!

JUHÁSZ GYULA.

tözkodásuk alatt el nem dördült egy lövés se. Ez az éjszaka különösen csöndes volt. Elnémult mind a két front. Mit csinált a cigányfiu. Biztosan a hegedűjére gondolt, ott volt minden emléke, gondolatja, figyelme és ébersége. Egyetlen egy lövés hangzott el az egész éj folyamán és az az egyetlen golyó a figyelőbe állított cigányfiut találta, éppen a fejét érte és reggel holtan találták. Megkönnyezték a kemény bakák, mert biztosan tudták, hogy a hegedű vitte maga után a lélekben letört, szorakozott, szomorú cigányt.

Minden furfangját összeszedte a more, hogy valami ürügy alatt szabadságra mehessen. Persze, a tisztje átlátott a szítán és mulatott a cigány leleményességén, mikor újra, meg újra raporra jelentkezett a szabadság ügyében, mindenféle lehetetlen indokokkal. Egy napon ünnepélyes ábrázattal áll a tiszt elé és nősülési szabadságot kér. Hát ez nagy szó.

— Jól van more, — felel a tiszt, — megkapod a szabadságot és magaddal hozod a bizonyítványokat, hogy csakugyan megházasodtál.

megházasodtál?

— Irás? Féhadnagy urnak alásan jelentem, irás és nincs... sehol nem találtam az anyakönyvezetöt... aztán meg is gondolkoztam. Tetszik tudni, otthon se voltam estendeje, aztán segyenbe hozott az ásony, meglett otthon a hatodik... de azt tetszik tudni, nem vállaltam...

— Szép tőled, more, hogy nem vállaltad, most ki fogsz menni a rajvonalba.

Kiment a cigány. De a tisztje is. Forró napok következtek. Az ütközetek hevében összekerült a cigány és a főhadnagy. Itt most az élet és a halál kergetőzik. De a cigány alkalmat keres, odasomfordál a tisztje mellé és ijedségtől remegő hangon szól:

— Jelentem alásan féhadnagy urnak, inkább elvállalom a hatodikat is...

Sokra vitte a cigány. Örvetető volt, de címzetes tizedes. Ha jól tudom, ez a magas katonai méltóság abban áll, hogy az illető csak rangot kap és tizedesi csillagot, a zsold azonban csak örvetetői. Ez sehoggy se fért a cigány fejébe. Szép dolog a cím is, de a pénz az már valami. Néze-

A h

Akit a véletlennek részleteknek az első

ványuk legfontosabb veszedelmesebb, Miss Schmitt különben ezeket mondja:

Igazán csak véletlennek köszönhető az, hogy — egyensúlyozó művészé lettem. Már gyermekkoromban is mélet szerettem. A cseh fajom pro csak akkor voltam, tam a mezőkön, falkukkal játszhattam a lovaglás és más tak. Azonban, dan nővérem Willie Sh hiresebb akrobatája eszem ágában sem lie abban az időben.

Azonban 1914 idősebb Schenk-féle Williet kimustrált, sérülés egy előadás kezmenye volt. E hosszabb gyalogutaz az atletikának gy

Egy szép nap, hogy megpróbálkozom partner nélküli kámb, mert minden tek. Már már ugy la nem is gyakorolhat.

Megkérdeztem mutatkozott tanítvány mután férfitanár nőpartner is jó lesz rom hónap alatt ma azt, hogy használni mennyire megfelelt az, hogy alig öt hónap mindazt amit Willie csinálni.

1918. november fejezte előtt Willie kában voltunk, köz közvetlenül az előadás fajta mutatványt gó válna egész Európa elmondotta és én a egész nevelésesnek nem, a maga sok teltlenségét aligha te

Amit elérni akart nyökével egy asztal kezemmel megfogott nélkül felelem a t lefelé leszek mig a ben a helyzetben azu

E mutatvány kedelmes mutatvány en náltam, azonban min maszkodhattam, min mint a partnerem ke mozdulhat és meg getés is elvégezzem

Olyasformának ugyanakkor könyvet nyel. Ha a figyelme sulyban tartjuk mag pedig elmerülünk az level.

Elhatároztuk a gyakorlatainknál nem remélt körülm befejezte. A követke hozta a forradalmat eer katonai sietett a fegyvereiket és a nappal ki nem mozt voltunk elhagyni a ben forgott.

Es ekkor el is néhány évvel később kon kísérleteztünk kellő próba után tu Ez 1919. telén

A híres akrobatanő karrierja

Akit a véletlen tett meg az egyensúlyozóművészek királynőjévé. — Miss Schmitt borzalmas mutatványának részletei. — Hogyan sikerült a nagyszerű mutatványt begyakorolni. — Hat hónapig tartott, míg annak az első részét elsajátította. — Az első előadás Hamburgban. — A párisi veszedelmes incidens. — A kisasszony és a partnere valósággal lázba hozzák New York közönségét.

MARGARET SCHMITT csehországi leány, aki a párterével, Willie Schenk-kel bámulatba ejti mindennap New Yorkot a hihetetlenül ügyes egyensúlyozási művészetével. Vaudeville jelenetet mutatnak be, amelynek csaknem teljes husz perce alatt Miss Schmitt a levegőben fejjel lefelé tartja az egyensúlyt. Ugy tetszik, hogy a lány a fejével, avagy a kezeivel csak oly könnyen tudja megtartani az egyensúlyt, mint mások a lábakkal. Az a mutatvány, a melyről e sorokban emlékezik meg, a mutatványuk legfontosabb dolga és általános az a nézet, hogy ennél veszedelmesebb, komplikáltabb dolgot még nem mutattak be.

Miss Schmitt különben ezeket mondja:

Igazán csak véletlennek köszönhető az, hogy — egyensúlyozó művésszé lettem. Már gyermekoromban is mindig a szabadban életem szerettem. Azt hiszem, hogy ez a cseh fajom öröksége volt. Boldog csak akkor voltam, ha kinn ugrálhattam a mezőkön, fákat mászhattam és a fiukkal játszhattam. Később az uszás, a lovaglás és más sportok szórakoztattak. Azonban, dacára annak, hogy a nővérem Willie Schenknek, Európa leg híresebb akrobatájának felesége volt, eszem ágában sem volt az, hogy turistává legyek. Willie abban az időben a fivérével dolgozott.

Azonban 1914-ben elkövetkezett a háború és az idősebb Schenk-fivért besorozták a német hadseregbe. Willie kimustrálták a törött térdcsontja miatt. Ez a sérülés egy előadás alkalmával ért balesetnek következménye volt. Ennek következtében képtelen volt hesszabb gyalogutakat tenni, azonban, szerencsére, az atletikának gyakorlásában nem akadályozta. Egy szép napon azután az az eszem támadt, hogy megpróbálkozom az egyensúlyozással. A sógorom partner nélkül volt már hónapok óta, annál is inkább, mert minden épkezláb embert a háborúba vittek. Már már úgy látszott, hogy a háború befejeztéig nem is gyakorolhatja a hivatását.

Megkérdeztem a sógoromat, aki hajlandóan mutatkozott tanítani engem. Partnerem nem volt és, miután férfitanert nem kaphatott, gondolta, hogy nőpartner is jó lesz egyelőre. Azt mondta hogy három hónap alatt már határozottan meg tudja mondani azt, hogy használható vagyok-e, vagy sem. Hogy mennyire megfelelek, mi sem mutatja jobban, mint az, hogy alig öt hónap elteltével már megcsináltam mindazt amit Willie hadbavonult-bátyja meg tudott csinálni.

1918. novemberében, közvetlenül a háború befejezte előtt Willie Schenkkel egy kis osztrák városkában voltunk, közel az olasz határhoz. Egy este, közvetlenül az előadás után azt mondja Willie, hogy valami új-fajta mutatványt gondolt ki a mi jelenetünkhöz, amely, ha beválna egész Európában a legnagyobb feltűnést keltene. Azonnal elmondotta és én a legnagyobb érdeklődéssel hallgattam. Az egész nevelésnek tetszett, noha jól tudtam azt, hogy a partnerem, a maga sok éven át szerzett tapasztalataival, valami lehetlenséget aligha tervezhet.

Amit elérni akart ez volt: ő maga székben ül, a jobb könykével egy asztalra támaszkodva. Én az asztalon álló, a jobb kezemmel megfogom az ő jobbkezét és minden más támaszték nélkül felemelem a testemet a levegőbe, olyképp, hogy végül fejjel lefelé leszek míg a lábaim függőlegesen állanak a levegőben. Ebben a helyzetben azután egy pohár bort töltök ki a partneremnek.

E mutatvány keretében tulajdonképpen két rendkívül veszedelmes mutatvány egyesül. Az egyensúlyozást már azelőtt is csináltam, azonban mindig valami szilárd, mozdulatlan tárgyra támaszkodhattam, mint székre asztalra. Azonban, hogy másra, mint a partnerem kezére ne támaszkodjam, amely végül is megmozdulhat és még, hogy közben a hihetetlenül nehéz pohártöltést is elvégezzem, lehetetlennek és kivihetetlennek látszott.

Olyasformán látszott a dolog, mint mondjuk biciklizni és ugyanakkor könyvet olvasni. Mindkét dolog teljes figyelmet igényel. Ha a figyelmünket arra fordítjuk, hogy a biciklin egyensúlyban tartjuk magunkat, akkor mással nem foglalkozhatunk. Ha pedig elmerülünk az olvasásba, akkor feltétlenül felborulunk a biciklivel.

Elhatároztuk azonban ennek dacára is, hogy másnap reggel a gyakorlatainknál a dologgal kísérletezni fogunk. Azonban egy előre nem remélt körülmény vetette közbe magát, még pedig a háborúnak befejezte. A következő nap, a fegyverszüneti szerződés aláírása meghozta a forradalmat és az osztrák hadsereg szétszűlését. A frontról sok ezer katona sietett hazafelé, keresztül a városban. Nem adták vissza a fegyvereiket és a szüntelen lövöldözésük, csatározásaik miatt éjjelnappal ki nem mozdulhattunk a házból. Több napon át képtelenek voltunk elhagyni a városkát, noha az életünk állandóan veszedelmekben forgott.

És ekkor el is feledkeztünk az akrobatai tervünkről, amely alig néhány évvel később már lázba hozta Berlin közönségét. A próbáinkon kísérleteztünk. Rájöttünk arra, hogy nem lehetetlen, és, hogy kellő próba után tudni is fogjuk.

Ez 1919. telén történt. Két hosszú évvel később haladtunk csak

annyira, hogy a mutatványt a nyilvánosságnak bemutatnattuk. Ez idő alatt mindennap gyakorlatoztunk. Délelőtt két-három órát és délután újra kezdtük. Mindez nem gátolta azt, hogy a színházi mutatványainkat ne végezzük, annál is inkább, mert az európai variete színházakban csak esti előadások vannak, legfeljebb szombaton délutáni előadás is. Nemsokára rájöttünk hogy a dolgunknak rabszolgái vagyunk. Állandóan kell gyakorolnunk, mert különben az izmaink megroppannak és fájni kezdenek.

A mutatvány legnehezebb része a megkezdése. Irtózatossá volt a felemelkedés a levegőbe, fejjel lefelé és lábbal lefelé, mindenféle ugrás nélkül, fokozatosan, másra, mint a partnerem kezére nem támaszkodva. Teljes hat hónapig tartott, míg teljesen el tudtam sajátítani.

Mialatt a mutatvány második részét tanultam, gyakoroltam, vagyis azt, hogy függő helyzetben töltsék a pohárba, a partneremet sokszor hoztam kellemetlen helyzetbe. Ha nem csalódom, több gallon vizet spricceltem az arcára, mialatt hiába igyekeztem azon, hogy a pohárba töltsék. Viszont azonban az is igaz, hogy én magam is állandóan nagy veszedelemben forogtam, abban, hogy leesem és alaposan megsérülök. Ez azonban vele jár az akrobata mesterséggel. Hogy a veszélyt kisebb tegyem, kötelel kötöttem a derekamra. A kötelel csigával odaerősítettem a mennyezetre. A másik végét egy szolgálta tartotta, aki mindig vigyázott és aki az esetleges lebukásomat a kótél meghúzásával meg tudta bármikor akadályozni.

Az új mutatványunkat először a hamburgi Hansa színházban hoztuk a nagy közönség elé. Mindjárt elejétől fogva hihetetlenül óriási volt a siker. A nézőközönség mindenütt szinte extázisba jött és általános volt az a vélemény, hogy ennél vakmerőbb és nagyszerűbb mutatványt akrobaták Európában még be nem mutattak.

Amikor Párisban először felléptünk ezzel a mutatvánnyal, szokatlan jelenet folyt le. Az Olympia színházban történt, amelynek a színpada kissé lejtős. A színpad hátul kissé magasabb, mint elől a rivaldák előtt. Európában és itt Amerikában is több helyütt vannak ilyen színpadok.

Az első előadás alkalmából egyáltalában nem hittem azt, hogy ez az egyensúlyozásomat veszélyeztetni, illetve befolyásolni fogja. Teljes volt az önbizalmam, ami természetesen is, ha meggondoljuk, hogy a mutatványt akkor már igen sokszor végig játszottam. Ezért teljesen kézületlenül nagy meglepetéssel hatott rám az, hogy mikor a lábaimmal felfelé a levegőbe emelkedtem, éreztem, hogy valami ismeretlen erő elveszi az egyensúlyomat. Nagy erővel estem le, rá az asztalra, amely felborult és eltörték az asztalra helyezett korsók, poharak.

A nézőközönségen pánik vett erőt. A nők sikoltoztak, míg a szolgálak hozzásiettek, abban a hiszemben, hogy megölt a baleset. Csodálatos szerencsém volt azonban, a mennyeiben legcsekélyebb bajom sem esett. Ugy én, mint a partnerem iparkodtunk teljesen nyugodt maradni és megismételtük a jelenetet. Ekkor már el voltam készülve a dologra és sikerült megtartanom az egyensúlyt. A közönség frenetikus tapsviharban tört ki. Később hallottam, hogy sokan abban a nézetben voltak, hogy az esemény a mutatvány egy része volt és azt akarta jelezni, hogy a mutatványunk mennyire veszedelmes.

A derék akrobatanő elbeszélése mindenestre érdekes és tanulságos. Tanulságos pedig leginkább azért, mert megtudjuk belőle, hogy alig öt hónapi gyakorlat után már megtanulta mindazt, amit Willie bátyja, mint artista férfitantereivel véghez vinni tudott, sőt volt ideje elkészülni az új szenciációra, mely az egyensúlyozó művészek királynőjévé emelte, — másrészt újabb bizonyítékot szolgáltat arra, hogy a sikernek első és főfeltétele az erős, a törhetetlen akarat.

Ez az akarat, ez a mindent legyőző akarat tette képessé a cseh akrobatanőt arra, hogy olyan mutatványt tanuljon be és tökéletesítsen, amely mutatványának kivihetőségében eleinte maga is kételkedett. Jól mondja a költő, hogy:

Az erő, — akarat,
Mely előbb, vagy utóbb, de borostyánt arat....

ABRAHAM LINCOLN

THE LAWYER

(Eighth Installment.)

LINCOLN had already endeared himself to the people of Springfield by championing a project they had much at heart—the removal of the State capital from Vandalia to their own town. This was accomplished, largely through his efforts, about the time he went to Springfield to live.

This change from New Salem, a village of fifteen or twenty houses, to a "city" of two thousand inhabitants, placed him once more in striking new relations as to dress, manners, and society. Yet, as in the case of his removal from his father's cabin to New Salem six years earlier, the change was not so startling as would at first appear. In spite of its larger population and its ambition as the new State capital, Springfield was at that time in many ways no great improvement upon New Salem. It had no public buildings, its streets and sidewalks were still unpaved, and business of all kinds was laboring under the burden of hard times.

As for himself, although he now owned a license to practise law, it was still a question how well he would succeed—whether his rugged mind and firm purpose could win him the livelihood he desired, or whether, after all, he would be forced to turn his strong muscles to account in earning his daily bread. Usually so hopeful, there were times when he was greatly depressed.

His friend William Butler relates how, as they were riding together on horseback from Vandalia to Springfield at the close of a session of the legislature, Lincoln, in one of these gloomy moods, told him of the almost hopeless prospect that lay immediately before him. The session was over, his salary was all drawn, the money all spent; he had no work, and did not know where to turn to earn even a week's board.

Butler bade him be of good cheer, and, kind practical friend that he was, took him and his belongings to his own home, keeping him there for a time as his guest. His most intimate friend of those days, Joshua F. Speed, tells us that soon after riding into the new capital on a borrowed horse, with all his earthly possessions packed in a pair of saddlebags, Lincoln entered the store owned by Speed, the saddlebags over his arm, to ask the price of a single bed with its necessary coverings and pillows. His question being answered, he remarked that very likely that was cheap enough, but, small as the price was, he was unable to pay it; adding that if Speed was willing to credit him until Christmas, and his experiment as a lawyer proved a success, he would pay then. "If I fail in this," he said sadly, "I do not know that I can ever pay you." Speed thought he had never seen such a sorrowful face. He suggested that instead of going into debt, Lincoln might share his own roomy quarters over the store, assuring him that if he chose to accept the offer, he would be very welcome.

"Where is your room?" Lincoln asked quickly.

"Upstairs," and the young merchant pointed to a flight of winding steps leading from the store of the room overhead.

Lincoln picked up the saddlebags, went upstairs, set them down on the floor, and re-appeared a moment later, beaming with pleasure.

"Well, Speed," exclaimed, "I am moved!"

It is seldom that heartier, truer friendships come to a man than came to Lincoln in the course of his life. On the other hand, no one ever deserved better of his fellow-men than he did; and it is pleasant to know that such brotherly aid as Butler and Speed were able to give him, offered in all sincerity and accepted in a spirit that left no sense of galling obligation on either side, helped the young lawyer over present difficulties and made it possible for him to keep on in the career he had marked out for himself.

The lawyer who works his way up from a five-dollar fee in a suit before a justice of the peace, to a five-thousand-dollar fee before the Supreme Court of his State, has a long and hard path to climb. Lincoln climbed this path for twenty-five years, with industry, perseverance, patience—above all, with that self-control and keen sense of right and wrong which always clearly traced the dividing line between his duty to his client and his duty to society and truth. His perfect frankness of statement assured him the confidence of judge and jury in every argument.

(To be continued.)

AZ ÜGYVÉD

(Nyolcadik folytatás.)

LINCOLN már megszerettette magát Springfield népével egy tervezettel, amelynek a lényege az volt, hogy Vandalia helyett Springfield legyen az állam fővárosa. Springfield népe erre a kérdésre nagy súlyt helyezett. Ezt a tervet, főként az ő közvetítésével, sikerült is keresztülvinni még abban az időtájtban, amikor Springfieldbe ment lakni.

Ez a körülmény, hogy egy tizenöt vagy husz házból álló községből, mint New Salem volt, áttette tartózkodási helyét egy kétezer főből álló "városba," természetesen lényegesen megváltoztatta módorát, ruháit és társaságát is. És mégis, mint akkor, amikor apja kunyhójából New Salembe tette át tartózkodási helyét az esztendővel ezelőtt, ez a változás sem volt olyan feltűnő, mint amilyennek az első pillanatban látszott. Annak ellenére, hogy Springfieldnek nagyobb számu lakossága volt s az volt az ambíciója, hogy az állam fővárosa legyen, Springfield sok tekintetben bizony nem volt különb New Salemnél. Nem voltak nyilvános épületei, utcái és járdái még mindig közvetlenül voltak és az üzleti élet a kemény idők hatása következtében bizony nem volt nagyon virágzó.

Ami őt magát illeti, a helyzet az volt, hogy bármennyire rendelkezett is az ügyvédi jog gyakorlásának engedélyével, még kérdéses volt, hogy mennyiben sikerülnek a tervei; az volt a nagy kérdés, vajjon tisztá lelkiével és határozottságával eléri a célját, vagy pedig kénytelen lesz fizikai erejével megkeresni mindennapi kenyerét. Habár alaptermészete optimisztikus volt, bizony voltak idők, amikor nagy nyomottság fogta el.

Barátjától, William Butlertől tudjuk, hogy egy nap, amint lovon Vandaliaiból Springfieldbe vették utjukat a törvényhozói ülészek végzetével, Lincoln nyomott hangulatában kijelentette, hogy magára nézve nagyon reménytelennek látja a jövőt. Az ülészek befejeződött, fizetését már teljesen kivette, minden pénzét elköltötte; munkája nem volt és még arra sem gondolhatott, hogy legegyszerűbb életfeltételeit miként szereze meg.

Butler biztatta s miután jó, kedves barát volt, otthonába vette s ott tartotta vendégként mindaddig, amíg a dolgai nem rendeződtek. Ebben az időtájtban Joshua F. Speed volt a legbensőbb barátja, aki szerint, miután Lincoln egy kölcsönvett lovon benyargalt az állam székhelyére, betért Speed üzletébe s megkérdezte egy ágnak s a szükséges takarónak és párnának az árát. Miután kérdésre megkapta a választ, megjegyezte, hogy ez elegendőképen olcsó, de bármennyire csekély is az ár, még sem tudja megfizetni; hozzátette, hogyha Speed hitelezne neki karácsonyig, arra az időre ügyvédi kísérletezése esetleg beválhat s akkor majd megfizeti adósságát. "Ha azonban ez nem sikerül — mondta szomorúan — valóban nem tudom, hogy tartozásomat valaha megfizethetem-e." Speed arra gondolt, hogy soha életében ilyen szomorú arcot nem látott. Azt ajánlotta, hogy mintsem Lincoln adósságba verje magát, inkább ossza meg a szobáját vele az üzlet felett s biztosította arról, hogyha ajánlatát elfogadja, igazán nagyon szívesen látja.

"Hol van a szobád?" — kérdezte Lincoln.

"Az emeleten," — felelte a fiatal kereskedő s felmutatott azokra a lépcsőkre, amelyek az üzletből az első emeletre vezettek.

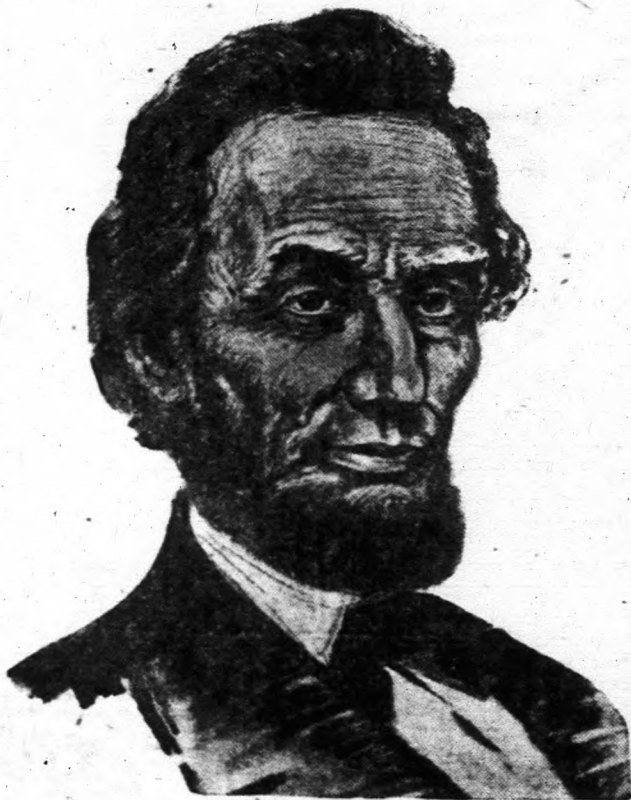
Lincoln vette a kis csomagját, az emeletre ment, a csomagot az ajtó elé helyezte, s majd egy perccel később bizonyos örömmel azt mondotta:

"Well, Speed, behurcolkodtam!"

Ritka dolog, hogy ember olyan őszinte barátságra tegyen szert, mint amilyenre Lincoln tett szert ebben az időtájtban. S az is bizonyos, hogy ritkán érdemel ember annyira őszinte barátságot embertársaitól, mint amilyenben Lincolnnak volt része ez idő szerint; s valóban örvendetes arra gondolni, hogy Butler és Speed olyan barátságot, olyan testvéri jobbot nyújtottak neki, amely zavartalan volt s hogy módot és alkalmat adtak neki arra, amelynek segítségével a fiatal ügyvéd kezdő nehézségein áteshetett s karrierjének megalapozásához valóban élénken hozzájárultak.

Annak az ügyvédnek, aki a békebíró előtti perekből, amelyekért öt dollárt kap, a legfelsőbb bíróság elé vitt perekig, amelyekért ötezer dollárt kap, teszi meg az utat, csakugyan csodálatos munkát kellett végeznie. Lincoln ezt az utat megtette huszonöt év leforgása után, szorgalmával, türelmével, szivósságával, de mindenekfelett önuralmával s azzal a finom és becsületos igazságérzettel, amely mindig megértette vele azt, hogy micsoda kötelességei vannak kliensével szemben és micsoda kötelességei vannak a társadalommal szemben. Teljes nyíltsága minden esetben biztosította részére a bíró és az esküdtek bizalmát.

(Folytatása következik.)

A mill

A szegény sa
unta az iskol

Adíronack hegyek
akkor már voltak
cegnő. S mert a sz
Boissonault élete
birodalmába. Lendü

Katie nem szar
az álmódosások, a
jutottak, akik nem
de mindenesetre sz
törött tükrének f
vajjon számít-e ez
sem növelte meg
melyből ő és nagy
élet mérő küzdelem
és egyre szűkebb t
Nem látott túl raj
valahogy valaki meg
semmit sem lehet

Elsőzet nem
érkezett. Ez a ma
többi. A fala sem
Saranac Lakeben me
kezdenek a külvilág
sok a 1911 sportok
kebe s ismét mások
akik a friss, száraz
és nyugalmat.

Gaston Boissonau
beskatulyázni bárm
zonyos, hogy nem
ide Saranac Lakebe
egészsége volna, az
Legkevésbé sem h
igazában volt. Rur
nátlanban és utazás
ges. A borotválkoz
cának. S ha már, b
igazságot, Gaston k
lyeneken heregek sz

Saranac Lake ne
Gastont a többi fe
egészen megmagyar
kedv kiszállt a láb
tette, lehet, hogy va
nek erejét és szárm
és mi sem ismerjük
zonyos, hogy ez a
még sohasem érzett
ban, mint a mikor be

Az éhség elgondo
volt pénze. Valami
"Az hiszem, es
— kérdezték tőle a
kereskedésben.

"Értek, mindent
"Próbálgatok ki"

A jegesek valób
délután felhívták a
beleszaladt egy ker
nem tudja, hogy mi

Ezt a szerencs
fizette meg az állás
náltak fel többé a
hasznát a keresked
napjának nagy rész
hajtólekkéket vitt
küldték a kocsival
engedte tovább.

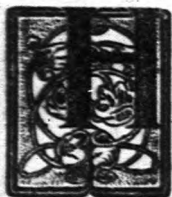
Larry Evans, a
bungalowt épített. Az
kor feltűnt a Hereg
a nagyszerű ajánlat
haladást jelentett. A
ember szerzett úgy
az emberből még sem
építés is lehet. Ga
kat szőtt.

A jegesnél tölt
ígérő foglalkozásán
szén távol tartotta m
tagától. Nem szern
tak barátai. Hogy
kognitóban, azt senk
Ugy vették őt, hogy
landozásban s most
lepedni.

Az Evans bungalo
se távolesó telken
távolsággal ki tud
voltak valamelyik tu
O'Brien nem messze
szép napon Katie
épülő bungalow mel

A milliomos ácslegény szerelme és házassága

A szegény saranac lakei árvalány és a rejtélyes ácslegény szerelme. — Vándorló milliomos fiu, aki meguntta az iskolát s maga akarja megkeresni kenyerét. — Szerelme bootleggernek gondolja s csak később tudja meg, hogy akit szeret, milliomos.

OGY A HERCEG tavaly azon a téli napon miert ment be Saranac Lake-be, azt akkor sem tudta s ma sem tudja még.

Akármi is vezette erre az útjára, a Grimm testvérek bizonyára megfordultak sirjukban, a Fekete Erdőben, amikor a fiatal Gaston Boissonault belépett ebbe a kis faluba az Adirondack hegyek oldalán. Mert Gaston herceget akkor már voltaképpen ott várta a mesebeli hercegnő. S mert a szegény Katie O'Brien és Gaston Boissonault élete ettől kezdve valóban a mesék birodalmába lendült át.

Katie nem számított Hercegre. A remények, az álmódások, a tündések más leányok számára jutottak, akik nem voltak szükségképpen szebbek, de mindenesetre szerencsésebbek voltak nála. Csak törött tükrének fakult üvege bókolt neki. — S vajjon számít-e ez valamit? Szép arca semmivel sem növelte meg a polgárháborús nyugdíjat, a melyből ő és nagyapja tengették életüket. Ez az élet merő küzdelem volt létért. Ez az élet magas és egyre szűkülő falakkal zárta el tőle a világot. Nem látott túl rajtuk s mégis úgy érezte, hogy valahogy valaki megcsalta. S azt is érezte, hogy semmit sem tehet a csaló és a csalás ellen.

Előérzet nem sejtette Katieval a Herceg megérkezését. Ez a nap is csak olyan volt, mint a többi. A falu sem üdvözölte az új jövevényt. Saranac Lakeben megszokták, hogy látogatók érkeznek a külvilágból. Egyesek a vadászat, mások a téli sportok kedvéért mennek Saranac Lakebe s ismét mások, becsélt mellűek, szenvedők, akik a friss, száraz levegőt keresik, az enyhülést és nyugalmat.

Gaston Boissonaultot nehezen lehetett volna beskatulyázni bármelyik osztályba is. Egészen bizonyos, hogy nem a téli sportok kedvéért jött ide. Saranac Lakebe s az is bizonyos, hogyha több egészsége volna, az már csak árthatna neki. Legkevésbé sem hasonlított azonban arra, aki igazában volt. Ruhái megköpiak a hosszú használatban és utazásban. Keze nagy volt és kerges. A borotválkozás bizony jól tett volna arcának. S ha már be kell vallani teljesen az igazságot, Gaston kocsija nem volt olyan, amilyeneken hercegek szoktak utazni.

Saranac Lake nem igen vonzotta jobban Gastont a többi falvaknál. De valahogyan, egészen megmagyarázhatatlanul, a vándorlói kedv kiszállt a lábából. Lehet, hogy a fáradság tette, lehet, hogy valami tündéri hatalom, amelynek erejét és származását Gaston sem ismerte és mi sem ismerjük. Akárhogy is volt, annyi bizonyos, hogy ez a különös külsejű fiatalember még sohasem érzett olyan étvágyat a reggeli órákban, mint a mikor befordult a község főutcájára.

Az éhség elgondolkasztotta, a Hercegnek nem volt pénze. Valami munka után kellett hát néznie. — "Azt hiszem, csak tudsz egy kocsit hajtani!" — kérdezték tőle az állomás közelében egy jégkereskedésben.

"Érték mindenhez." — mondta a Herceg. — "Próbáljanak ki."

A jegesek valóban kötőnek álltak. Később, délután felhívták a jégkereskedőt. Egyik kocsija beleszaladt egy keribe s a sofförje, úgy látszik, nem tudja, hogy mint hajtja ki onnan.

Ezt a szerencsétlenséget Gaston herceg nem fizette meg az állásával. De időlegesen nem használták fel többé a jég kiosztására. Benn vették hasznát a kereskedésben. Itt töltötte a Herceg napjának nagy részét, míg a fennmaradt időben hajtólekkéket vett. S végül, amikor ismét kiküldték a kocsival, a szerenese elébe állt s nem engedte tovább.

Larry Evans, novella, regény és drámaíró bungalót épített. Az író segítséget keresett, amikor feltűnt a Herceg, aki örömeiben nagyot ugrott a nagyszerű ajánlatra. Végeredményben ez már haladást jelentett. A jeges kocsis hajtása utján az ember szereshet ugyan ismeretéseket, de azért az emberből még sem lesz semmi. Az ácsból még építész is lehet. Gaston Boissonault már álmodkat szőtt.

A jegesnél töltött inaskodása alatt és többlet ígérő foglalkozásának idejében a Herceg egészen távol tartotta magát a társadalmi élet forgatógatótól. Nem szerzett ismeretéseket és nem voltak barátai. Hogy ő Herceg volt inkognitóban, azt senki sem sejtethette. Ugy vették őt, hogy elfáradt a kalandozásban s most már le akar telepedni.

Az Evans bungalow a falutól kis távoleső telken épült. S ezzel a távoleséggel ki tudja milyen céljai voltak valamelyik tündérnek. Katie O'Brien nem messze lakott tőle s egy szép napon Katie el is haladt az épülő bungalow mellett.

A Herceg és a Hercegnő egymásra mosolyogtak. — Megtörtént az első mesebeli találkozás. — Egyre mosolyogtak s már meg is értették egymást. — Nagyszerű itt a levegő — mondta Gaston. — Csodálatos — felelte Katie. Aztán még néhány szót váltottak. Pár nap múlva barátokká lettek s még pár nap múlva beleszerettek egymásba.

Gaston herceg azonban még így is alig beszélt magáról valamit. Csak néha sejtetett egyet és mást vándorló multjából.

— Számít az valamit, mondta a Herceg. — amikor Katie családjáról érdeklődött. — "Nem tud ugy venni engem, ahogy vagyok?"

Katie tudta, minden hátsó gondolat nélkül tudta.

Katie O'Brien-ről azonban a Herceg megtudott mindent. A minden azonban tragikusan kevés volt. Négy éves korában már árvaságra jutott s nagyapja nevelte. A nagyapa polgárháborús nyugdíja volt mindenük. Nagypapján kívül Katie-nak még három nagybátyja volt, mindegyik távol a bőségtől. Amikor tudtak, segítettek rajtuk. De ez nem történt meg sokszor.

"Én mindig egyedül voltam." — beszélt Katie a Hercegnék. — "Mikor kis lány voltam, beteges voltam. Csak évekkel azután kezdtem iskolába járni, mint kellett volna. Alig ismertem a társaimat. A többiek már barátságot kötöttek egymással, amikor én közéjük kerültem. De azért csak meg voltam. Az én dolgom az, hogy nagyapát

gondozzam. Az én helyem nála van."

Ezekben a napokban Gaston Boissonault, ha nem sétált Katieval, vagy nem vitte eszknakáznai valamelyik bérelt canocban, rengeteget számolt fejbén és papíron. A sok számítás után végül is arra a következtetésre jutott, hogy az a lány, aki a polgárháborús leszállított nyugdíjából meg tud élni a nagyapjával, az meg tudna élni vele együtt is az ő jövedelméből.

Amikor azután Gaston a bonyolult számítási eredményeket megmutatta Katie-nak, nem mondta a lány-nak, hogy hagyja el a nagyapát. Az ő otthonuk — mondta — az ővé is lesz. Saranac Lake épp annyira jó hely egy tanulatlan és nem képzett, törekvő fiatalember számára, mint akármelyik falu, vagy város. Ő maga szívesen itt maradna örökre. — Mondta a Herceg.

Egészen titokban Gaston megkérte Katie kezét a nagyapától. A válasz igen volt. Vajjon mi mást is felelhetett volna a nagyapa egy derék, csinos fiatalembernek, aki megkérte unokája kezét?

Katie most boldogabb volt, mint ahogy gondolta, hogy valaha is lehet. Még így is, amint ő ismerte Gaston Boissonaultot, még így is eléggé Herceg volt az ő számára. De ő tudta, hogy Gaston nem lesz örökké napszámos. Ő érezte, hogy vőlegényében van valami, ami előre fogja hajtani, előre fogja vinni szebb jövő felé.

Az eljegyzés hosszú volt, mert Gaston azt akarta, hogy az esküvő után nászutra menjenek. De pénzt gyűjteni erre, az bizony hosszú és fáradságos vállalkozásnak bizonyult.

Mialatt a nászutra szánt tőke lassan, de biztosan gyűlt és gyűlt, sugtoldozások indultak meg

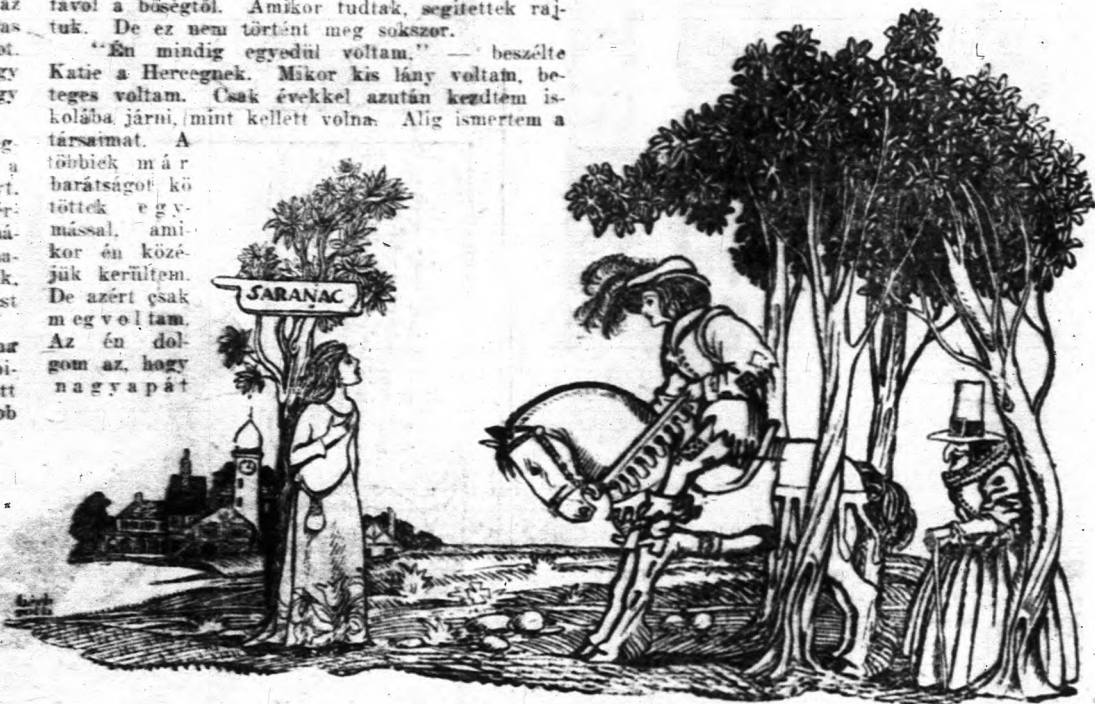
a faluban Katie O'Brien vőlegénye felől. Egyesek szerint egy este fényes limousin érkezett a faluba s a bennülők Gaston után érdeklődtek. Mások látták, hogy Gaston beszélgetett a limousin tulajdonosával, aki hatalmas szörmebundát viselt.

S a Herceg még mindig hallgatott multja és családja felől. Amikor pedig Katie egy alkalommal érdeklődött a limousin és utasai felől, a Herceg így válaszolt:

— Majd egyszer elmondom. Most ennek nincsen semmi különösebb jelentősége.

Katie nem sűrgette Gastont. Nem volt kíváncsi természetű. De egyszer mégis gyökeret vert benne a gyanu. Tudta, hogy a bootleggernek Canadából idefelé gyakran Saranac Laken át veszik útjukat. Eszébe jutott a fényes limousin s akkor hirtelenül úgy tetszett neki, hogy megvilágosodott benne minden: az ő Hercege bootlegger. Ezt csak könnyű volt kiszámítani.

S akkor egy este a Herceg ezt kérdezte Ka-

tietől: Szeretni fog engem, akár mi is vagyok és akármi is leszek?"

"Igen." — rebegette Katie s most már tudta, hogy kiderül a nagy titok, hogy Gaston Boissonault bootlegger.

De Katie-nak alig volt ideje gondolkodni s Gaston már el is kezdte titkának a leleplezését.

"Az apám milliomos — mondta a Herceg — Gaston Boissonault sr., én is az vagyok. — Az apám egyetemre akart járni, de én nem szerettem az iskolát s elmentem, hogy magam keressem meg a kenyerem. Így kerültem ide. Megkerestem a kenyeremet és csak azért nem mondtam meg, hogy ki vagyok, mert próbára akartam tenni szerelmedet."

"De fog engem szeretni?" — hebegette Katie O'Brien, félig megriadva és félig boldogan.

"Hogy az apám fog-e szeretni?" — kérdezte Gaston. — "Várj és meg fogod látni."

A várakozás nem tartott soká. Néhány nap múlva a faluban megjelent a fényes limousin s rajta egy kedves, öreg ur hatalmas bundában.

Gaston odavezeti apját Katie-hez, aki fülig pirul s nem tudja, maradjon, vagy elfusson, amíg lábai bírják.

De Gaston Boissonault sr., odalép hozzá kezébe fogja kezét s ezt mondja neki: "Ugy-e szereti a fiamat. Ugy-e vissza hozza hozzám?"

És Katie "igen" mond. De az "igen" után zavar következik és némaság. Mi történik a nagyapával? Katie nem hagyhatja el őt, az ő hivatása az, gyerekkorától kezdve, hogy nagyapját gondozza.

A szerelem azonban felfedi a titkokat, Gaston megérti Katie zavarát és némaságát s már karon is fogja menyasszonyát és apját és viszi őket a nagyapa kunyhója felé.

Kint áll a nagyapa, pipáját szívja, de kiejti a szájából, ahogy meglátja Katie-t, Gastont és ragyogó bundájú Gaston Boissonault, az öregebbet. Katie kitépi magát Gaston karjából, odarohan nagyapjához és a nyakába ugrik s könnyei rácsorognak a nagyapa szakállára. A nagyapa böles és megért mindent.

"Ugye, eljön velünk?" — Kérdi az öregebb Gaston.

És a nagyapa igent mond.

A VASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Rajzolta:
Gene Dyrnes

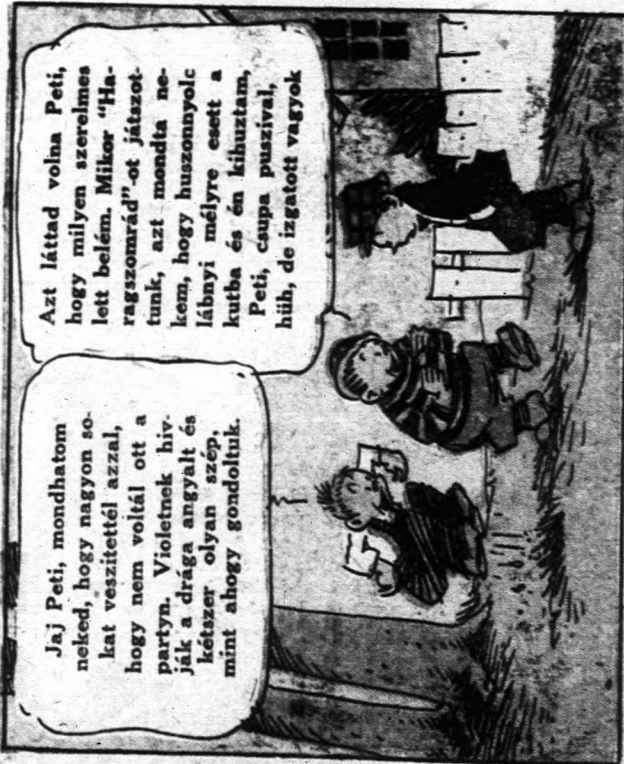
Csintalan Peti Kalandjai

Haj, Peti, Helló!

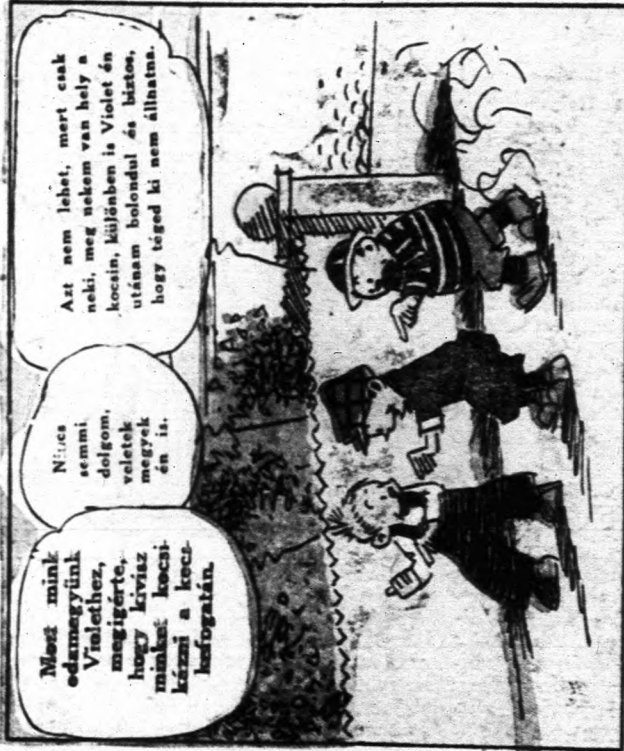
Éljen Csintalan Peti!

Ne nevezd Petinek, mostantól kezdve az én nevem az Romeo!

Jaj Peti, mondhatom neked, hogy nagyon sokat vesztettél azzal, hogy nem voltál ott a partyn. Violetnek hívták a drága anyját és kétzer olyan szép, mint ahogy gondoltuk.

Azt láttad volna Peti, hogy milyen szerelmes lett belém. Mikor "Háragasztó" -ot játszottunk, azt mondta nekem, hogy huszonegy éves lányt mélyre esett a kutba és én kihúztam. Peti, caupa puszival, hüü, de izgatott vagyok

Most mink edmegyünk Violethez, megígérte, hogy kiválaszt minket kocsikázni a kocsiközfogatán.

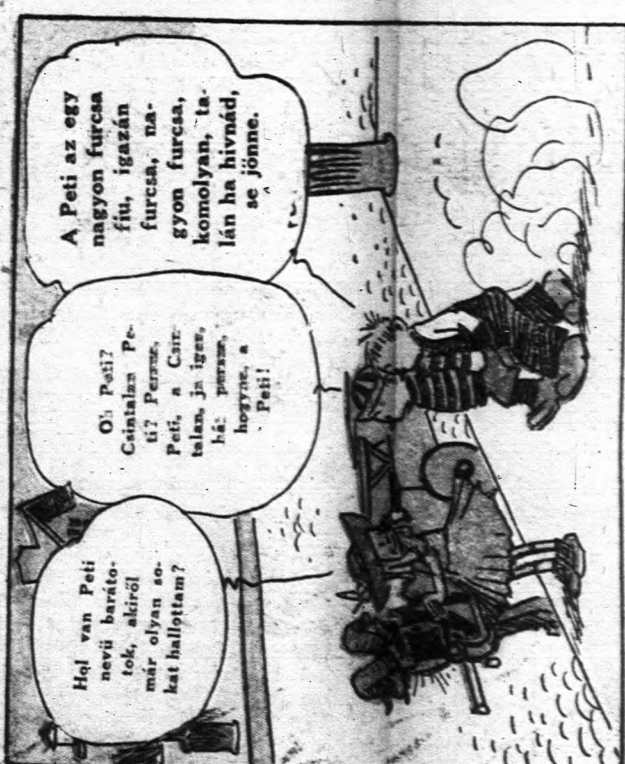
Nincs semmi dolgom, de lettek megyek én is.

Azt nem lehet, mert csak neki, meg nekem van hely a kocsin, kívülben is Violet én utánam bolondul és biztos, hogy téged ki nem állhatna.

Na, azt jól megcsináltuk jól lerasztuk ezt a Peti a nyakunkról. Már féltünk, hogy rajtunk fog ragadni.

Kézelheted pajtás, hogy ez a Csintalan Peti most milyen félénk. Azt hiszem, rövidezza meg fog méregtől pukkadni. Láttad, milyen sződ volt a szeme? Szerünk, itt van Violet!

Haj van Peti nevű barátok, akikről már olyan sokat hallottam?

Ó! Peti? Csintalan Peti? Peti, a Csintalan, ja igen, há: persze, a Peti!

A Peti az egy nagyon furcsa fiú, igazán furcsa, nagyon furcsa, komolyan, talán ha hívnád, se jönne.

Petikem, drágám, mert nem eszed meg szípen ezt a tesztát?

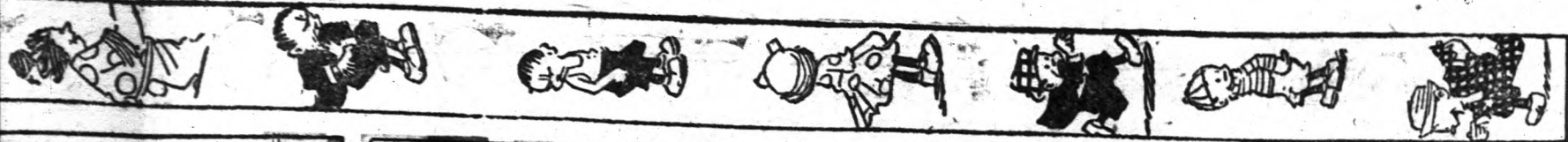
Egyáltalán nem érsem magam csóphak.

Na tess, szíves, vedd a szívedat, meggyünk a moziba!

En nem akarok a moziba menni!

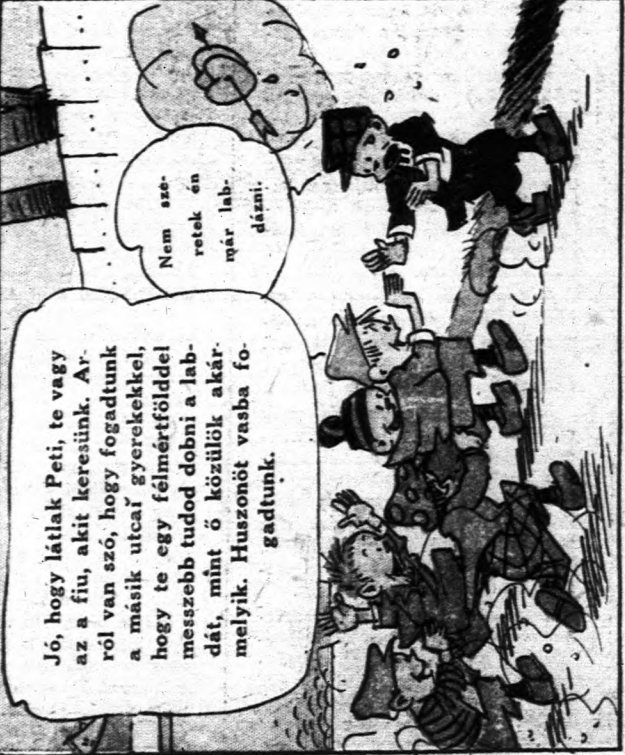
Segítség, fogjátok meg ezt a kecskét, így még életben nem feltem soha!

En se, úgy reszketek, mint a nyárfalevél.

Segítség! Segítség!

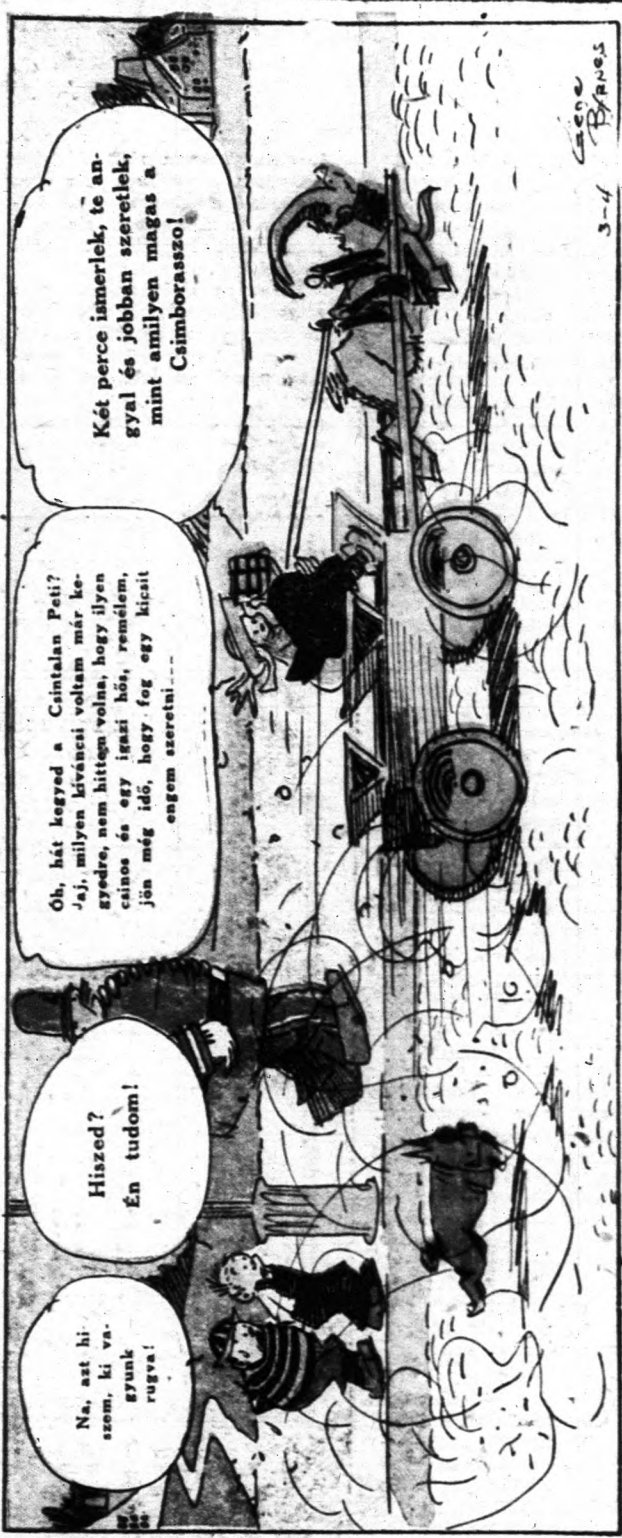

Segítség! Fogjátok meg a kecskét. Segítség! Segítség!

Jó, hogy látlak Peti, te vagy az a fiu, akit kerestünk. Arról van szó, hogy fogadtunk a másik utcai gyerekekkel, hogy te egy félmérfölddel messzebb tudod dobni a labdát, mint ő közülük akár melyik. Huszonöt vasba fogadtunk.

Nem azért vagyok én már labdáni.

Oh, hát kedved a Csintalan Peti? 'Jaj, milyen kívánsi voltam már kegyedre, nem hittem volna, hogy ilyen csinos és egy igazi hős, remélem, jön még idő, hogy fog egy kicsit engem szeretni....

Két perce iamerlek, te anyagyal és jobban szeretlek, mint amilyen magas a Csimborasszó!

Hiszed? Én tudom!

Na, azt hiszem, ki vagyunk rugva!

Ne köszönjön nekem semmit, kérem, mindenki, aki BATOR, ugyanazt tette volna az én helyemben!

Édespám meg fogja jutalmazni őnt azért, hogy megmentette az életemet. Hogy hívják, kérem?

MEDVÉK

Irta: Tomory Jenő

VAD, henegező pófékeléssel verte föl az őserdő csöndjét egy nagy, szürke, torpedószerű automobil. A míg a kemény, sziklás uton tovafohant, mintha díszkedett volna vartyogó hangja a századokat látott fáknak: ime én, az emberi ész alkotása, erősebb vagyok egy bölénycsordánál a gyorsabb a vékonylábú szarvasnál.

Hatalmas pukkanás állította meg a kevélykedő gépet. A sofőr magyarosan cifrázott német káromkodással szállott le, hogy a szétrepedt pneumatikot újjal cserélje ki. A hátulsó ülésen ülő ur is segítségére volt a verejtékes munkában.

Mikor újra a kocsiba szálltak és kattogni kezdett a motor, az ut fölött emelkedő sziklán fantasztikus alakot pillantottak meg. Egy valóságos erdei manót, óriási kiadásban. Szabadon terjeszkedő, bozontos szakállát a havani szél összecsapozta hosszú hajával. Testét lehetetlen színű daróc fedte. Lábai állati, aszós bőrcsizma, fején ugyanolyan sapka. Fegyverére támaszkodva, tágra nyílt, csodálkozó szemmel nézte a gépkocit, mint a hogy megcsodálhatták a rézbőrűek egykor az első puskalövést, vagy később a fényező ragyogását.

Utasunk önkéntelenül is brovingjához nyult, míg a gép sietve elindult, de a folyton emelkedő uton csak mérsékelt gyorsasággal haladhatott előre.

A tetőn már várta az erdei csoda. Kalapjával integetett, hogy álljanak meg. Odalépett a kocsihoz s meglepő tisztességtudással bemutatkozott, hogy ő Jávor Dénes, a kőröskőről elterülő erdők gazdája. Figyelmeztette az urakat, hogy lefele, a gyorsan közeledő sötét éjszakában veszélyes lesz az ut, mert a tegnapi felhőszakadás mély árkokat vágott azon keresztül. Egyben felajánlotta magános erdei lakását, vagy amint nevezte, medvebarlangját éjjeli pihenőül.

Az idegen urat láthatóan izgatta a rengeteg elavult remetéjének mesébe illő egyénisége. — Pár német szóval rendelkezett a soffőrjével s elhatározták, hogy csupa kíváncsiságból is, igénybe veszik a felajánlott vendégszeretetet. Lekanyarodtak egy mellékútra s pár száz méternyi ut után, egy bájos völgynyílásban előttük állott a fatornacos, édon vadász-kastély. Az erdei ember, elől haladva, mutatta az utat, ő is nyitotta ki a széles tölgyfakaput, mert az elősiető két oláh cseléd, az automobil meglátva, féktelen ordítás és keresztetés között rohant a hegyek közé.

A kastély belseje valósággal medvebarlang volt. A bõltözatos, tágas ebédőben nyitott tűzhelyen hatalmas tűz lobogott. Még csak március-végi idők jártak. Az izzó hasábok vörös fénye kísértetiesen táncolt a lompos medvebőrökön, a vicserítő fogu fenevad-koponyákon, melyek a körbe húzódo széles padokat és öblös karosszékeket borították. Valamennyi beszédes tanuja a házigazda halált-megvető bátorságának.

Az idegen kibontakozva az újbundából, szintén bemutatkozott. Orbay Árpád gyártulajdonos Németországban. Onnan jó ide, szőlőföldjére, atyafiságos látogatásba. Engedelmet kért, hogy a hideg vacsorát kocsijából felhozzathassa.

Az öreg szinte sértődötten tiltakozott. Kijelentette, hogy gazdasasszonya aludni és főzni ismeretlen tud. S csakugyan, rövid idő múlva az egyszerűen terített asztalon izletes falatok párolgottak. Pók-hálós, pecsétes palackokból csillogó bor gyöngyözött a nehéz po-

harakba. Vacsora alatt alig beszélgettek egymáshoz. Az evés végetével azonban a gyáros felhozatta a rokonainak meglepetésre szánt legújabb amerikai gramofonját.

Mikor az első magyar nóta megszólalt, kiesett a tele pohár az öreg remete kezéből. A vendég pedig titkos örömmel szemlélte a naiv, őszinte csodálatot, de meglepetve fedezte föl házigazdájának elvadult szakállá alatt a finom, nemes vonásokat és a szemében fellobbanó lelkes fényt.

nyuló beszercei havasok mögül fényesen ragyogott az esthajnali csillag. Az öreg ember meg akarta gyújtani a karosgyertyatartó fagyuszálait, de a vendég nem engedte. A tűzhely fénye kedves, intim világosságot árasztott a szobára, a melyek apró ablak-szemén a háttérben elnyúló havasok, mint óriási, fehér lepedőbe burkolt kísértetek lámultak be. Koccintottak s a házigazda szinte lázas türelmetlenséggel folytatta:

— Katonatiszt voltam. A jó

mű ifju, engem is kitagadott a családom az életből, csak hogy én egy másik életbe fogtam, a szobába, az igaziba, a munkáiba.

Husz év előtt külföldön, mint egyszerű munkás kezdtem s ma saját gyáram van. Családom is megbékült. Szegény öcsém kevéssel halála előtt nálam volt látogatásban asszonyával és viruló, bájos szép leányával, most én megyek meglátogatni az árván maradtakat.

A gyáros észrevette szavai hatását s rábeszélően folytatta:

— A fényoszlopokon túl olyan ragyogó, olyan pompás az élet. Gyors szárnyakon repül a kultúra. Minden esztendő a ma életében kettőt számít. Halálos bünt követ el, aki egy percet is elszalaszt az életből, annak veréfnyes napsugarából.

Az öreget valósággal visszahökkenítették az utolsó szavak. A felkínált élet varázsos képe olyan izgalomba hozta a vadon magányának szerelmesét, hogy szelimi sem tudott. Csak valami különös melegséggel koccintott és kezét szorított vendégével, mikor az indítványozta a pihenést.

Reggel, mikor fölébredtek, igazi csoda történt. Az öreg csapzott szakállá, haja le volt nyírva. Délceg alakján régidivatu, de tiszta magyaros ruha feszült és sugárzó jókedvvel szállott be az ördögös gépkocsiba, amely óvatosan haladt a térféjelölte, de most visszamosós uton.

A verandán került elő csak egy sunyiképző szobaleány. Kurtán előadta, hogy urnöje a városban van. Egy csillago, sárga pénzdarab beszédesebb tette. A gyáros haláláramlalten hallotta, hogy kis unokahuga megörökött a fiatal erdőszel s most őket keresi a tekintetes asszony.

— Jaj, kérem, — tette hozzá impertinens bizalmassággal a szobaleány — még vendégnek sem jó most a háznál lenni. A mióta a kisasszony elült, a tekintetes asszony olyan ideges, hogy na! Pöröl megállás nélkül egész nap. A kezeigéből meg éppen tanácsos menekülni. Máskor meg napokig sem lehet zavart hallani. Némán, kísértéként bolyong köztünk. De jobb is erről nem beszélni. Majd kinyitom az uraknak a vendégszobát, — s ezzel már szaladt is előre.

Az öreg medve éppen a port tisztogatta le magáról, midőn az udvarra robogó kocsiból kiszállt egy gyászruhás nő. Ijedt csodálkozással kiáltott föl. Kenét a szeméhez emelte s az alapos vizsgálat is arról győzte meg, hogy régi szerelme, a kit véresre sebzett, jelent meg előtte.

Ideje sem maradt indulatait rendezni. A szobaleány az asszonyra elé sietett, de vesztére. Furiaként rohant neki az asszony. Utótte-verte, ahol csak érte.

— Te cudar! Te rongy! Hát te voltál a kerítő? Megtudtam mindent, — rikácsolta fuldokolva — te hajtottad föl az én kis báránykámat s azzal újra nekiessett a visító leánynak.

Odafönn az ablakban, egy régen látott kép elevenedett meg az emlékeivel küzdő, megdőbögött öreg ember előtt.

Látott egyszer egy nőstény medvét, a mint véresre marcangolta a hajtót, aki boccsát a vadász fegyvere elé kerítette.

Es az öreg, vén medvének minden bátorsága elment a magzata vesztén dühögő anyamedvével találkozni. Habszós nélkül kalapja után nyúlt. Leosont a hátsó lépcsőn a nyitott parkba. Onnan bevette magát a rengetegbe s dobogó léptekkel rohant az ő magános, csöndes, szenvedelmektől mentes barlangja felé.

Kétségbeesés

Irta: ELSA GIDLOW.

*Ha jőzanok az élet-uton-járók,
Kikkel szom és kenyerem eszem,
Ha jőzan észnek ép gyümölcsei ök,
Akkor én vesztsem el inkább eszem.*

*Ha pulya vágyak e pulya fattyai,
Kik szégyellik a léleget dalát,
Kik aljas, vad félelemben élnek,
Hogy rettegve fogadják be a halált.*

*Ha ezek az erény hü lovagjai,
Es a szentelt jónak ök szolgálják,
Az én nemtöm ugy Lucifer legyen —
S az igazságok bennem holtra válnak.*

*Ha az öröm a fajtalan vigasság,
S a kétségbeesés rut virága,
Ugy szőlőfürt csüngjön fülem mögött
S fejemen vadszölök dus tiarája.*

*Ó ti kegyetlen-kedves vágy-furiák!
Ha ezek a jőzanok s az épek,
Ugy edes mérget töltsétek belém,
Mítöl agy és szív örületbe réved.*

Fordította: PÁLOS FRIGYES.

— Uram, — szólalt meg a gép elhallgatása után csöndösen az öreg — cselédek az utolsó masinája után ördögnek tartják. En is annak tartanám, ha nem látam volna valamikor régen gözvasutat. De ez a beszélő, ez engem is kísértette visz...

— Ez is csak a technika új egy szenális találmánya, — mosolygott az idegen. — Csak azt nem értem, hogy ön, a kinek a durva meze alól is kéri az intelligens uriember, ennyire elmaradhatott a világtól.

A házigazda valósággal visszahökkenett. Először úgy látszott, hogy felugorva menekülni akar a kérdések elől. De aztán visszahanyatlott a két tenyerébe teremtett bozontos fejét, mintha a multakba szállana vissza.

Nyomasztó csend állott be. A vendég koccintásra ütötte pohárát a házigazdához, mire az ijedten fölésmélt. Ivott, végigsimította homlokát, majd szépen, folyékonyan beszélni kezdett:

— Nézze, kedves uram, két évtizednél több már, hogy idegen ember átlépte a házam küszöbét. Ön volt az első, aki csodás gépeivel eszembe juttatta, hogy a havasokon túl még van emberi élet, van társadalom és van kultúra. Most fölébresztette bennem, az elvadult emberben a kulturális éleket és ez a lélek őszinteséget parancsol. Ha érdekli elvadulásom története, hallgasson meg.

Ezalatt künn sötét szárnyaival lecsapott az éjszaka. A magasan

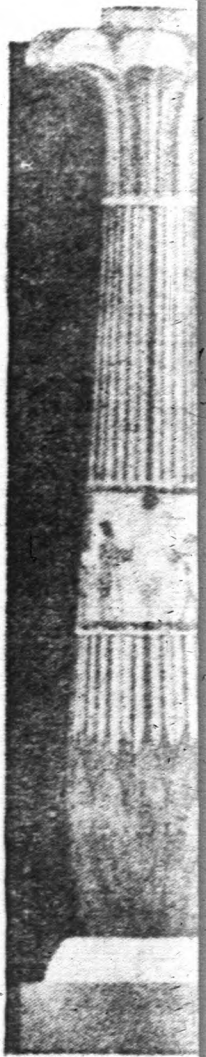
családból való, de szegény s amellett beveszérő, lobbanékony szívű hadnagyoskák sorsa ért utól. Beleszerettem egy gazdag leányba, ki szép volt, mint egy Madonna-kép, de akarata törekenyebb a lilomszálnál. Szülei halálai sem akartak rólam. A leány is szeretett, de sokkal gyöngébb volt, semhogy szülei ellenére kövessem engem. Egy elkészedett pillanatban rálöttem. A leány fehér bluzát vér borította el. De engem megakadályoztak az öngyilkosságban. Kidobtak a katonaságtól s mert áldozatom életben maradt, mindössze másfél esztendőre kaptam.

A fogságban és azután is üldözött a vér. Szerencsére a németül örököltöm ezt a havasi birtokot, ahol kedvemre oltatham vérszomjamat az erdők vadjain.

A környékbeli mulatók urak eleinte fölkerestek. De egy viharos dárúdó után, mivel nem akartak tovább maradni, önkívületben a távolok kocsija után lötem. Golyóm szerencsére célt tévesztett, föl sem jelentettek. Hátszám azonban mindenki kerüli, mint a félelmes bestiaét.

Jobb is így, nincs semmi keresnivalóm véres kézzel, fegyházlyeggel, a tiszta uriemberek között.

A gyáros elérzékenyült megértéssel nyújtotta a kezét.
— Vigasztalódjék, — mondotta gyöngéden — az én multamban is van ha nem is vörös, de fekete pont. En is voltam könnyel-

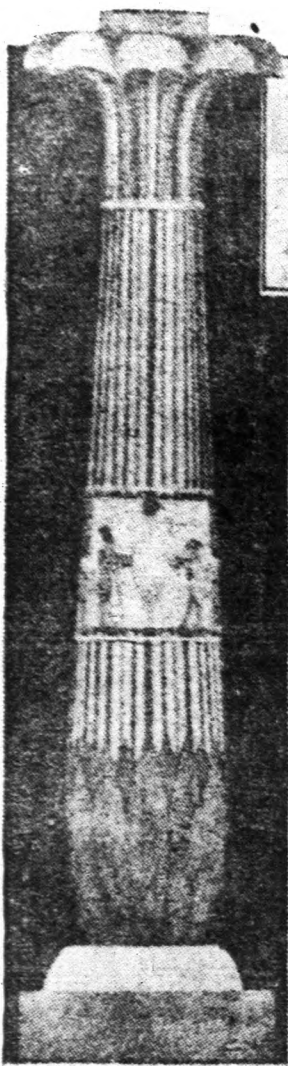
szirma alatt, rábukka században (1358-14... déltájától Nubiáig... királynak, aki megt... helyére Ateni, a nap... amellyel Amenhotep... hogy az egy-istenhívő... áten-nek napimádónak... nevében (a régi fel... viselője), míg ve... Amon isten kultuszát... élő képviselője...

Hatalmas uralkod... müemlékek gazdag... nyait, noha a nevet... helyettesítették. A... gránit köroszlánt... 1730-ban faragtattott... fölirat szerint Tutank... nak Tutankhamen fá... kairói Muzéumban öz... szép vonásokkal.

A sirboltra csak... Howard Carter, aki... szerint végezte az ás... a többi kutatótól, aki... sziklákat elborított... szeres ásatásba, ahol... igerő törmelék is va... egy egész holdnyi ter... egész homoktömeget... (20.000 vagon!) hor... semmit, néhány törme... darabon kívül.

A mult év novem... nül a sziklába vágott... gal dolgoztatott tovább... napszámok csakhamar... sziklába befelé vezet... Így jutottak el egy... ritva és rá volt ütve... helyükön szoktak hasz... volt, hogy Howard... lord Carnarvonnak, aki... bába s közben Howard... falat, amelyen rajta... ja, de egyuttal meglát... nyomai is, amelyeket... söt rájuk nyomták IX... a jelekből azt követke... meg is erősített —... kísérelték a királysir... idején elejét vettek... tette a kriptát.

A cementfalat vig... szélességében lebont... amelyet ismét cement... első termébe, ahol... pompásan aranyozva... szandálokkal, halott... királyi szék, tovább... diszker, tele arany... még több a földhal... meben meg van töm... nagyobb dísz tárgyak... hintve drágakövek... pisok, karnelok és...

A fejlec díszel: balra és jobbra egy egy oszlop a luxori és karnaki templom-romokból. — Fönt két oldalt lótusz- és papyrus-levelekből, virágokból stilizált színes falfestmények

Akth miniszter palotájának fogadóteremből. — Középen; akik megtalálták Tutankhamen sírját; jobbról balra: Howard Carter, lord Carnarvon és ennek a leánya: lady E. Herbert.

A Királyok Völgyének sirbirodalmából

TUXOR és Karnak esodás romjaitól keletre, a Nilus balpartján, az ó-egiptomi Theba város határában, ahová a XVIII. és XX. dinasztia uralkodói temetkeztek, szenzációs kincsekre bukkant két angol tudós: lord Carnarvon és Howard Carter. Tizenhat évi lankadatlan kutatás és körültekintő ásítás után megtalálták Tutankhamen egiptomi fáraó sírját, amely a legértékesebb lelete került napvilágra. Ez ugyanis az első királysír, amelyet teljes fölszereléssel és érintetlen állapotban találtak, mert a többiek az arabok, vagy hozzá nem értő, kapzsi európaiak, nagyrésztben kifosztották és tönkretették.

A "Királyok Völgye", ahol a nevezetes sírt megtalálták, régtől fogva ismeretes romterület. Több mint egy évszázad óta ástak, furtak benne az archeológusok és egymásután túrták föl itt I. Szet, III. Amenhotep, VI. Ramzesz, II. Amenhotep és IV. Thutmozis sírját, míg most — közvetlenül VI. Ramzesz sírja alatt, rábukkantak Tutankhamen fáraó sírjára. Krisztus előtt a XIV. században (1358—1350) uralkodott ez a király, akinek birodalma a Nilus deltájától Nubiáig terjedt. Veje volt IV. Amenhotep fáraónak, az "eretnek" királynak, aki megtagadta Amont, Egiptom ősi istenét és a régi bálvány helyére Atent, a napkorongot helyezte az oltárra. Ez lett volna az első lépés, amellyel Amenhotep meg akarta szüntetni a sokistenhívő bálványimádást, hogy az egy-istenhívő napimádásra térítse népét. El is nevezték ezért Khun-átent-nek napimádónak) és ezt az "átent" szót Tutankhamen fáraó is viselte nevében (a régi feliratokban "Tutankhaten" volt, azaz: "a Nap első képviselője"), míg végül, uralkodásának utolsó éveiben, ismét visszaállította Amont isten kultuszát és ettől fogva lett a neve "Tutankhamen" (azaz: "Amon első képviselője").

Hatalmas uralkodó volt, aki nyolc esztendő királysága idején pompás műemlékek gazdagította Thébát. Ő vésette a luxori templom esodás faragványait, noha a nevét ezekről mindenütt lefaragták és Haremhah fáraó nevével helyettesítették. A londoni British Museumban őrzik azt a esoda szép vörös gránit köroroslánt (a képét bemutatjuk), melyet Kr. e. 1730-ban faragtattott III. Amenhotep s amelyet, a rávésett fölirat szerint Tutankhamen fáraó újra kijavíttatott. Magának Tutankhamen fáraónak gránitszobra is megkerült és a kairói Múzeumban őrzik, szabályos arc, szinte klasszikusan szép vonásokkal.

A sírboltra csak hosszas kutatás után bukkant rá Howard Carter, aki lord Carnarvon költségére és tervei szerint végezte az ásítást a Királyok Völgyében. Eltérően a többi kutatótól, akik rendszeren aknákat mélyesztettek a sziklák elborító homokba — és csak ott kezdenek rendszeres ásításba, ahol az aknából kiemelt földben sikert ígérő törmelék is vannak — Howard Carter kipécéztett egy egész holdnyi területet, amelyről letalicskázta az egész homoktömeget, körülbelül 200.000 tonna földet (20.000 vagon!) hordatott le így Carter és nem talált semmit, néhány törmeléken s egy-két értéktelen eserdeparabon kívül.

A múlt év november 5-ikén azonban egész váratlanul a sziklába vágott kőlépcsőre bukkant. Lázás óvatossággal dolgoztatott tovább és az ő személyes vezetésével, a napszamosok csakhamar föltártak egy folyosót, mely a sziklába befelé vezetett, még pedig lépcsőzetesen fölfelé. Így jutottak el egy téglafalhoz, mely cementtel volt borítva és rá volt ütve a fáraók pecsétje, melyet temetkezési helyükön szoktak használni. Ez már olyan fontos nyom volt, hogy Howard Carter rögtön táviratozott Londonba lord Carnarvonnak, aki pár nap alatt meg is érkezett Thebába s közben Howard Carter teljesen föltárta a cementfalat, amelyen rajta volt Tutankhamen fáraó monogramja, de egyúttal meglátszottak holmi "betörési kísérletek" nyomai is, amelyeket azonban gondos kezek elsimitottak, sőt rájuk nyomták IX. Ramzesz fáraó pecsétjét. Ezekből a jelekből azt következtették — amit az ásítás eredménye meg is erősített —, hogy szentségtörő halottrablók megkísérelték a királysír kifosztását, de ennek az örök megidején elejét vették s akkor IX. Ramzesz újból befallatatta és lepecsételtette a kriptát.

A cementfalat vigyázva áttörték, illetőleg a sziklába vágott folyosó egész szélességében lebontották s ekkor egy nyolc méter hosszú folyosóba jutottak, amelyet ismét cementfal zárt el. Miután ezt is szétszedték, bejutottak a kriptá első termébe, ahol esodás kép tárult a kutatók elé; három hatalmas ágy, pompásan aranyozva, roppant nagy ládák, tele királyi ruhákkal, arany-szandálakkal, halotti jelvényekkel; ezután egy trón: drágakövekkel kirakott királyi szék, továbbá két szobor, szintén kirakva drágakövekkel és négy hadiszék, tele arany-diszkekkel. A második teremben, mely az első mögött van, még több a fölhalmozott kincs: a padlótól a mennyezetig a szó szoros értelmében meg van tömve mindenféle butorokkal, háztartási szerekkel, apróbb-nagyobb dísz tárgyakkal, vázákkal, műtárgyakkal, stb., amelyek tele vannak hintve drágakövekkel, finom elefántesont-berakásokkal, a türkizek, jaspisok, karneolok és lapis-lazulik egész tömegével. Megtalálták az uralkodópár

szobrai is, ahogy szemben állanak egymással; arany-jogart és kormánypáléat tartanak a kezükben, a szemük üvegből készült, fejdíszükben ragyognak a pompás drágakövek.

A harmadik teremben volt a tulajdonképpeni sírkamra: a kriptá. Királyi díszben, aranyozott mumia-burkolatban aludta itt örök álmát a mindenható fáraó, míg az angol archeológusok meg nem zavarták — 3273 esztendővel a halála után. Az uralkodása alatt élte fénykorát Alsó-Egiptom és Théba, Luxor, Karnak homályba vesző diességének beszédes bizonyossága a most föltárt sírbolt. Hogy számokban mit jelent ez a lelet — nem a mérhetetlen tudományos, hanem csak a fényleges aranyértékét véve számba — nyilvánvaló az első, hozzávetőleges becslésből, mely 15 millió font sterlingre (180 milliárd koronára!) értékelte a sírboltban talált kincseket. Találtak még a kriptában számos papirusz-tekereset, szép kék egiptomi fayenceokat és sok, egyetlen darabból faragott alabástrom-vázát, meg rengeteg eleséget, amit a föltámadó halottnak szántak, — tömördek sült kacsát, ürüembot, kalácsot, stb., jól becsomagolva, hogy meg ne romolják.

Mert az egyiptomiak hittek a tulvilági életben és a föltámadásban; ez magyarázza meg, hogy miért balzsamozták be halottaikat és miért fektették oly nagy súlyt a temetkezésre, nemcsak a szertartás fényére és pompájára, hanem magának a halottnak az elbuesztására is. Mindenekelőtt — mivel azt hitték, hogy a lélek és test kapcsolata a halál után se szűnik meg — behalzsamozták halottaikat, hogy a test rothadása el ne pusztítsa a lelket is. A balzsamozók külön papi osztályt alkottak és sajátos ceremóniákkal üzték mesterségüket. Először is a számiró megjelölte a test baloldalán azt a helyet, amelyet ki kellett vágni, hogy a holttestet megnyissák. Mihelyt a metsző kivágta "ethiopiai kővel" a megjelölt helyet, azonnal menekült, mert a rokonok átkozódva és követ dobálva üldözték.

A balzsamozók kivették a holttest agyvelejét meg a belsejét, s helyükre aromatikuss anyagokat tettek, a gyomrot megtöltötték mirhával és egyéb füstölő szerekkel; aztán nátron- (só-) oldatba tették, ahol a holttest 70 napig állt. Ekkor gyantába pácolt és megillatosított vászonszalagokkal körülcsvárták (bepólyázták) és így fektették koporsóba melléje pedig (fakoporsóba) mindenféle talizmánt, ékszer, gyűrűt, apró szobrokat, stb. raktak s egy papirusz-tekereset, mely a halottak könyvét vagy ennek kivonatát tartalmazza. A temetés idejét közölték a bírakkal, a rokonokkal és barátokkal.

Gyászkoesi helyett "szent bárkára" tették a koporsót, melyet négy ökor húzott és megindult a gyászmenet. Legelől vitték a lótuszvirágot, mint a halhatatlanság jelét, aztán az áldozatnak szánt gyümölcsöt és áldatokat, a halott kedvelt tárgyait, fegyvereit, sokszor még a butorait is, továbbá a mellszobrárt egy óriási skarabeusszal, stb. Majd az istenek bálványozobrai vitték a papok, utánuk megint zöld lombbal megrakott kocsik következtek, mint a halhatatlanság jelképei, aztán a sírató asszonyok és a leopárdbőrös papok. Most hozták a lótuszvirágos koporsót, Izisz és Nephtisz képeivel ékesen a kezdet és a vég: a születés és halál jelképeivel. A legközelebbi rokonok hosszú fehér ruhában és hegyes süvegben, a mellüket verve mentek a koporsó után.

Igy érték a "szent tóhoz," amely nem hiányozhatott egyetlen előkelő sír előtt sem; itt vizre bocsátották a szent bárkát a koporsóval és most következett az ítélet. Mindenkinek szabad volt vádat emelnie a halott ellen: ha akadt vádló, az emelvényen ülő

42 bíró nyomban megvizsgálta a vádat. Ha a vád alapos volt, a temetést megtagadták: ha viszont rágalom volt, megbüntették a rágalmozót. Ha megtörtént az ítélet, vagy ha nem akadt vádló, a rokonok lerakták a gyász jelvényeit és belekezdtek a halott dícséretébe. Miután tömjént égettek és áldoztak, a koporsót egyenesen (állva) állították bele a halottas kamrába és melléje tették a vizes kancsókat meg az áldozati kalácsokat, sült kacsákat, ürüembotokat, stb.

Természetes, hogy a közrendű, szegény emberekkel nem csináltak ilyen nagy teketóriát. Egyszerűen beásták őket egy méter mélyre a földbe, vagy elhantolták a sivatag homokjába, gyakran meztelenül és koporsó nélkül. Annál nagyobb ceremóniával, fényvel és pompával temették a fáraókat. Halálukat 72 napig (ameddig a balzsamozás tartott) gyászolta az egész ország; a templomokat bezárták, a nép nem evett se húst, se tésztát és bort se ivott, ellenben, seregestől járt az utcákon, napjában kétszer jajveszékelt és közben hangosan dícsérte a halottat, — ha nagyon megérdemelte.

LÁTOGATÓM AKADT

Irta: Komáromi János

Szombaton déltájít benéztem a szerkesztőségbe, hogy némi külön munkát intézzek el aznap este. Különmunkára nem lennék kötelezve ugyan, ám a szerkesztőm mégigért, hogy a külön munkáinak tisztelődjia fejében százezer koronát vehetek föl a kiadóhivatali pénztárnál, amibe viszont a kiadóhivatal igazgatója is beleegyezett, és pedig szóltan biccentéssel. Hát ezért néztem be szombaton déltájít a szerkesztőségbe.

Leültem az asztalhoz, a papírt kiterítettem magam elé, tollamat belemerítettem a tintába, aztán oldalt pislogtam egy fél pillanatra (az illet pillanata ez!) s végül a pennámnak a hegyét óvatosan rátettem a papírosra. Am ugyanakkor kopogtak az ajtómon.

— Ki az? — kiáltottam ki dühösen.

Feleletül egy magamkoru látogató nyitott be lábujjhegyen. Disznósörtés zöld kalapja a kontyára volt feltaszítva, szélesesontu, piros ábrázat nevetett ki a kalap alól, kis bajszkaja úgy ki volt pedrözve, mint az apróság, a lábán meg bagariaeszmát vettem észre annak az ismeretlennek, aki ilyen váratlanul reá nyitott.

Idegesen mozdultam meg a székekben, ám az ismeretlen intett hogy csak maradjak. Valami egészen sajátos szorongással néztem föl rá, ő pedig bemutatkozott:

Perez Gyurka vagyok, praktszai az Iksz gróf uradalmából.

Erre én is megmondtam a nevemet, amire Perez György olyat sóhajtott, hogy abban a pillanatban mélyen megsajnálta. Ő pedig folytatta, de nem ült le, bár kétszer is megkínáltam:

— Ó, Mester, csak hogy elkapthattam egyszer! Most vagy soha! — és odanyúlt a hátulsó zsebéhez.

Felgrottam az asztal mellől: — Csak nem revolver?! —

— De az, — bólintott Perez György s nadrágja hátsó zsebéből kiemelt egy Frommer pisztolyt, letette az asztalra. En már akkor félajultam hanyatlottam a falnak, ám Perez György nevé látogatóm másodszer is megnyugtatót:

— E revolvert azért raktam ki az asztalra, Mester, hogy már most kijelentsem önnek, becsületszavamra itt helyben fogom magamat fejbőlöni, ha nem hallgat végig teljes jóakarattal...

— De uram, én most nem érek rá, énnekem százezer koronát ígért a szerkesztő...

Perez György először intett, hogy hallgassak, másodszer pedig térdre vágta magát, a kezét meg összetette előttem és jajgatni kezdett:

— Mester! Az édesanyja siri nyugalmára eszedzem, ne rugjon el magától! Csak egy fél órára ne rugjon el! Önnek semmi ez a harminc pere, énnekem — úgy lehet — mindenem, a nyugalmam, a boldogságom, a karrierem! Hat nap óta nyomoztam ön után, Mester és ha most mégsem esnék meg rajtam a szíve, hanem azt találná mondani: Perez György, kérem önt, kerüljön kívül az ajtón és ne zavarjon az alkotásban, — ha ezt találná mondani, akkor kérve-kérem önt, fogja inkább azt a puskát s eresszen ki belőle egy golyót a bordáim közé, hogy itt rugjak utolsó, a szemeláttára. Ó, Mester!

Erre már megesselt a szíven szokatlan látogatómon, minek következtében így szólítottam hozzá:

— Perez György, kérem önt, hogy álljon föl és adja elő mondanivalóját!

Perez György fel is állt, leírhatatlan hállával:

— Köszönöm, ó nagyon köszönöm ezt, Mester! És kívánom tiszta szíveimből, adja az Isten, hogy ezután huszezer koronát fizessenek önnek minden tárcájáért...

— Köszönöm a jókívánságát, Perez György barátom, — feleltem bágyadtan, — ámdé ezt az összeget anélkül is megszoktam kapni. Azonban halljuk, mi lehetnek segítségére!

Barátom, Perez György, egy nagyot sóhajtott:

— Arról van szó, Mester, hogy okvetlenül be kell játnom valamelyik szerkesztőségbe. Kijelentem már most, hogy legnagyobb előszeretettel az ön lapjánál vállalnék valami állást. Természetesen ezt hozzá kell tennem, nem akarúgyen állást. Csak ne is próbáljon közbeszólni, Mester, ugyanis tudom, mit akar kérdezni. Hogy van-e tehetségem? — És felmosolygott fanyarul. — Mégnyugtathatom, hogy ami a tehetséget illeti, az van!

Láttam azonnal, hogy ismét egyikével akadtam össze ama látogatóimmal, akik hol merészarányu repülőgépeikkel, hol a világbéke egyetlen eshetőségét biztosító mértani táblázataikkal szoktak felkeresni hétről hétre. E zseniális fölfedezéseket — jól tudom — testi-lelki barátaim zúdítgatják a nyakamba, amibe régen beletörődtem már. Most is erőt vettem magamon és így feleltem:

— Hallja-e, kedves barátom, Perez György! Az érdeklődés én aligha tehetek valamit...

— Hogy-hogy? — és nagyot nézett.

— Ugy, kérem, — mondtam neki, — hogy nekem a lapom-

nál, sajnos, semmi ilyenirányu befolyásom nincsen, amint hogy természetesen nem is lehet.

Perez György felkacagott: — Boecsáson meg énnekem, ó Mester és nézze el emberi gyarlóságomat, ha azt mondom erre, hogy e kijelentése egyszerűen humbug! Ismerem én a szerkesztői fogásokat! Am figyelmemetem újból: ha visszatartásit, becsületesemre, a szemem előtt fogom magamat fejbőlöni! Tehetetlenül engedtem le a karomat:

— De uram, sehogyse értem önt! Magának kitűnő esélyei lehetnek a vidéken...

— Kitűnő esélyek? — és felkacagott nyersen.

— Marha istálló, vizes ugarhát, béresek és bagariaeszmák! Önnek kitűnő esélyek! — és marcangoló gúnynyal húzta le a száját. — Köszönöm, nem kérek belőlük! Elég volt, Mester, elég volt! Iró akarok lenni, a tereemtésit!

Láttam már, hogy megint csak erőt vesz rajtam nyomorult gyengeségem és bár éreztem, hogy a szerkesztőm nyomban kihajint, ha bárminő kijelentést teszék is a háta megett, mégis így szólítottam Perez Györgyöz:

— Ugy, hát mondjuk, micsoda irányban érezze magában kimondott hajlamosságát, barátom, Perez György!

Micsoda irányban? — esdálkozott el Perez György. — Cirka minden irányban. Versről van szó? Megy. Társadalmi hozzászólást kell hevenyészni? Megy. Vezérek? — és belesapott a levegőbe. — Mint a vízfolyás. Annyi a sváda bennem, uram, egyfolytába három órát is el tudok beszélni. Igenis, — és komolyan nézett maga elé, — akár három órát is... Ugye, szólni fog az érdeklődésben, ó Mester! Örök tisztelője maradok!

Mit tehettem? Megigérttem neki, hogy szólni fogok. Ugy-látszik, nem hitte nagyon, mert kezét is kért rá. Kezét adtam

neki. Erre összecsapantotta a sarkát, meghajította magát és megköszönte. En viszont felálltam, hogy hazafelé indulok, a külön munkámnak, amelyért aránylag elég tisztes honoráriumot ígért a szerkesztőm, mára ugyanis fuess lett. Elindultam tehát, de Perez György leendő kollégámmal és tisztelőmmel együtt, miután előzően zsebre vágta a revolvert Perez György. Utközben szórakoztatott.

Nem is mondtam még, hogy igazság szerint északról menekültem. A halhatatlan Felvidékről, ó Mester és ezért fordultam csakis önhöz; mert tudtam, hogy ön is amaz elszakított honi táj szülőltje és hogy úgy fejezzem ki magamat: élő csillaga, Mester! Egyelőre, fájdalom, hurkot vetett a nyakunkba Trianon! — s a nyakan jelezte a hurkot. — De vigasztalódjunk és dolgozzunk! S kinek kell szántani első sorban a magyar ugaron? (Igy mondta: "a magyar ugaron!") A zseniknek, Mester! Elsősorban tehát önnek és az ön nagyrebesült oldalán nekem is juthat talán egy keskeny barázda. Csak sose esüggedni, hanem tágitani a látókört és fejleszteni a stílust! Eljén az örök Nagy-magyarország!

S mialatt őszinte dühvel lázított és tüzelt Perez György, én bus letargiával éreztem, hogy a mai napra aligha rálhatom le magamról Perez Györgyöt. S úgy is lett. Mert ahogy villamosra szálltam, villamosra szállt Perez György is és aközben egyre vadított, hogy ne hagyjam a destruktív tultengését, meg a hazát. Leszálltam a villamosról, Perez György is leszállt. Beesengtettem a lakásomon s beleptem az előszobába, Perez György szintén belepött. Am itt mégis mintha mentegelőzni akart volna:

— Patrik volnánk, Mester, talán nem veszi zokon, ha alkalmatlankodni találnék hajlékában. Hol a hazai litteratura egyik tündöklő csillaga...

— Ó, kérem, kérem, kolléga ur, — mert jölesett az elismerés — Szóra se érdemes...

S betessékeltem az ebédlőbe. Az asszony furesán nézett ugyan, de megsugtam neki jdejében, hogy egyik kiváló és jeles barátomról van szó. Perez György barátom és kollégám természetesen nálunk ebédelt s a második fogás végén (több nem is volt!) pohárköszöntőben emelte ki a haziasszony ékességait. Mert mondanom is szükségtelen talán, hogy Perez György tiszteletére bort kellett hozatnom a szidótól, ami százehetven koronába került. De megérte, mert Perez Györgynek olyan kedve kerekedett, hogy akkor már összetegeződtünk. Ő ajánlotta fel a poharat:

— Ezentul ugyanis, kettesben kilöndünk majd a magyar kultúráért. Szervusz bratyesz!

— Szervusz, bratyesz! — mondtam rá én is.

S még vagy hatszor koccintottuk össze a pohár fenekét. Perez Gyurkának akkor már keresztbeállt a szeme, tehát lelesített:

— Igyunk bratyeszkám és testvérem a hazai széplitteratúrában!

Ittunk. Azalatt pedig némi kölcsönök irányában a szomszéd-

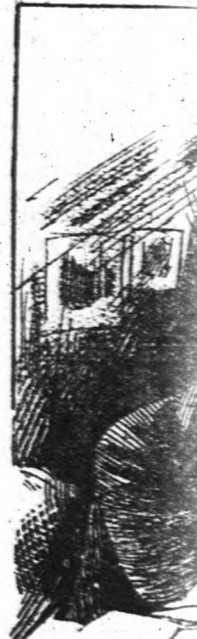
(Folyt. a 13. oldalon.)

Temetési me

LÁTOGA

dokkoz szalasztottam a lédeányt, mert elvezető nő fényes, dotációban szórakozni a hazai szórakoztatás egyik avagy másik a váratlan borbéli kiállítás len nem igen szokott lenni egyetlen jeles Szóval flaskák kerültek asztalra. Félszemmel ugyan, hogy a feleség len gyanakvással vizsgál engemet, hol Perez György sejtettem is azonnal, hogy négy-öt nyakleves ugyan majd négyzsenkőzt, én is törődtem vele többet, bár azt már ekkor szívesen kezdem megállapítani magamban, hogy alapszabály ve meglehetősen nyavalyogok. Vegyük például a mai esetet: az val előbb belémötlik az Perez György, először nekem címez és hasraütöttém, két óra mulva adósságokba ver és bratyesztőlítgat... De most, mely helye a filozofálgatással Perez György barátom? Ilyenkor már eldült könyökem, jobbtényezőm, fete a tarkója alá, aztán köszörülvén hangszálat, nolta magát szilaj keszlen, hogy azt mondja: Estvéledik, alkonyt! Gulya, ménes tákaró!

Puskás mri repülő barátja

A "győzteseknek"

*Egő havon, örök robotba hajlva,
A gulát rakja millió cseieid,
A dalt fáradtan dudorássza ajka
És nem takarja rongya sem sebét.*

*A gula épül, vér és könny tapasztja,
Szörnyű, nagy emlék, mely az égbe ér
S az éjszakában és a sivatagban
Rab milliók sorsáról hirt regél.*

*Bus milliókról, akik halni mennek,
Hogy messze, késő, boldog nemzeteknek
Látvány legyen a gögös piramis.*

*Ó, fáraók, vigyázatok, a szolgálta
Egy nap a gulát a pokolba hordja
S megérzi már, hogy ember maga is!*

JUHÁSZ GYULA.

Temetési menet Egyiptomban; balra: a bebalzsamozott holttest, koporsóban, a szent bárkán négy ökör a sírhoz vontatja; jobbra: a mumiát sírba teszik; a sakálfejű Ap-uaat isten levizsi a halott lelkét az alvilágba.

LÁTOGATÓM AKADT

(Folyt. a 12. oldalról.)

dokhoz szalasztottam át a eselédleányt, mert elvégre bármilyen fényes dotációban szokott is részesülni a hazai széplitteratúra egyik avagy másik jelese, a váratlan borbéli kiadások ellen nem igen szokott fölvérteze lenni egyetlen jelesünk is. Szóval flaskák kerültek föl az asztalra. Felszimmel láttam ugyan, hogy a feleség feneketlen gyanakvással vizsgálta hol engemet, hol Perecz Gyurkát, sejtettem is azonnal, hogy ezért négy-öt nyakleves ugysis kijár majd négyszemközti, tehát nem is törődtem vele tovább. Ambar azt már ekkor sajnálattal kezdtem megállapítani úgy magamban, hogy alapjában véve meglehetősen nyavalyás alak vagyok. Vegyük szemügyre például a mai esetet! Két órával előbb belémbotlik az a Perecz György, először Mesternek címez és hasravágódik előttem, két óra múlva pedig adósságokba ver és bratyesznek szölgit. De most nem volt helye a filozofálgatásnak, mert Perecz György barátom és kollegám akkor már eldült a félkényeken, jobbtényerét odatette a tarkója alá, aztán megköszörülvén hangszálait, eldaldolta magát szilaj keserűségében, hogy azt mondja: Estvéledik, alkonyodik. Gulya, ménes takarodik...

Hej, micsoda hangulat lett ebből! Gyurka teljes torokkal vitte a primet, az állat hirtelen csak beszorította a két marka közé, amire én is elkecsereidtem és kontrázní kezdtem. Fejhangon és hetykén: Három bojtár mind bort iszik. Akkor kellett volna látni bennünket! Perecz Gyurka képe paprikaszinre dagadt ki, mély bánatában megcsóválta a fejét, mutatóujját felemelte a feje fölé, én is felemeltem a magamét, úgy integtettem vele Gyurka felé és akkor rávagtuk az utolsó sort, hogy kihallatszott a tizedik házig: A számtartó károm-kó-dik! Am ennek is vége lett, mint minden vigadozásnak egyszer. Délután felöt körül Perecz Gyurka ama kívánságának adott kifejezést, hogy mivel ő délutánoként el szokott szundítani keveskét, most is elszunditana, ha nem venném zokon. — A világért se, Gyurka testvér, — s bevezetvén a szomszéd szobába, lefektettem a díványra. — Hanem kicsit hűvös van idebenn, testvér. — Majd begyujtok, Gyurka testvér. S begyujtottam, sajátkezüleg. Perecz Gyurka egy darabig régi betyárnótákat dünyögött

még odabent, aztán elhallgatott, utoljára hortyogni kezdett. Engemet pedig ugyanakkor elővett az asszony: — Az Istenért, micsoda alakot hozott ide megint! — Egy kritikus barátom, — füllettettem szorultságomban. — Tudja, kedves, nagy érdekem, hogy jóba legyek vele... — S minden kritikus ilyen potyafráter? — Hát ki hogy... — kuncogtam fel nagy zavaromban. — Megisszák, ha akad... Perecz Gyurka azonban legálább jól aludt. Amikor végül fölébredt és kettőt ásított, sötét este volt már, amire mentegőzni kezdtem, hogy most már sietnem kell a szerkesztőségbe. Perecz Gyurka is készülődni kezdett tehát, miután ugyse marasztotta senki. Az állomásra is elkísértem s a villamoson én váltottam meg a jegyét. Utközben faggatni kezdett: — Szóval megegyeztünk, hogy a jövő héten feljövök és beálllok a laphoz... Mivel már ugysis benne voltam s mivel egyelőre nem ke-

rült újabb kiadásomba, ismét kezét adtam rá: — Okvetlenül! Okvetlenül! — De figyelmeztetek, bratyesz, hogy holmi kukac-minőségben nem vagyok hajlandó... — Ó kérlek, kérlek öregem. Majd beszélék bizalmasan a főszerkesztőmmel. Még ma este. A keleti indóháznál voltunk már... Perecz György barátom szivarra gyujtott, de engemet nem kínált meg. Még volt egy-két észrevétel: — Tudod, öreg skribler, öszintén szólva legjobban szeretném a színházi rovatot. Kulisszák, kis nők... Hiszen értesz? — Ó természetesen, természetesen! Majd megtárgyalom a főszerkesztő ural... A pályaudvar csarnokában voltunk már. Perecz György kollégám kívánsai volt még egy-két részletre: — Aztán, hogy fizetnek? Például téged? — Megmondtam neki, Perecz György megállt, hátratántorodott s szemöldöke a haja alá ugrott fel: — Hogy mondtad? Kettőezer kettőszáz?! Magyar koronában?! Disznóság! Disznóság! No, várj csak, majd begyujtok én nekik! — s kezét jóindulattal eresztette le a vállamra. — csak semmi nyoszörgés, bratyesz! Fölemeltem a fizetésedet! Szavamra! De ugorj csak át, faterkám, váltsd meg a je-

gyemet, én addig a koffert veszem ki a ruhatarból! — Én tehát szolgálatkészen ugrottam át, megváltottam a jegyvet, de a magaméból, mert Perecz György barátom és kollégám elfelejtett pénzt adni. Tudtam, hogy csak szórakozottságból. A perronon újra találkoztunk. Perecz György most se fizetett. Tudtam, hogy csak szórakozottságból. Ezzel szemben emelkedett hangulatban volt és mint el is dicskedett azonnal, időközben négy főöcsöt hajított föl a vasuti res-

A LEGJOBB MAGYAR OPERETTEK

KOTTAI ZONGORÁRA ÉS ENEKRE (VAGY HEGEDURE.)

Aranymadár (ujdonosság) 2 füzetben, összesen	\$1.00
Csárdaskeringő 2 füzetben, összesen	\$1.00
Bajadér (ujdonosság) 2 füzetben, összesen	\$1.00
Három 2 kislány 2 füzetben, összesen	\$1.00
Igdi diákok 2 füzetben, összesen	\$1.00
Lili báróné 2 füzetben, összesen	\$1.00
Luxemburg grófia 2 füzetben, összesen	\$1.00
Pillangó főhadnagy 2 füzetben, összesen	\$1.50
Tatárjárás 1 kötetben	\$1.25
Váraskeringő 2 füzetben, összesen	\$1.00
Bármelyik 5 operett egyszerre rendelve	\$4.00
Mind a 10 operett egyszerre rendelve	\$7.50

Minden magyar és idegen kotta Kerekésé Kereskedése

Kérje teljes magyar kottatárjegyűnkét!

Amerika legnagyobb magyar könyv, kotta és hanglemezkereskedése

BÁRD FERENC ÉS FIA FIÓKJA

KEREKES BROS.

208 East 86th St., New York City.

Polachek Zoltán

Oménok, hités szabadalmi ügyvéd személyesen kezeli magyar feltalálók ügyeit az Állami Szabadalmi Hivatalban a DÍJTALANUL tanácsot ad. Irjon brotánk.

FREE MANUFACTURERS PATENT CO.

800-801 520 FIFTH AVE NEW YORK

Puskás már évtizedekkel az első emberi repülés előtt meg volt győződve barátja számításainak helyességéről.

arany előjvetelt, de mi ritka jelenség. Vannak azonban tapasztalt bányászok, akik a kő színéről, keménységi és törékenységi fokáról, sőt tapintásáról előre meg tudják mondani, hogy gazdag-e aranyban, vagy szegény? Magamnak is volt alkalmazottam a bányában, a kinek tréfából olyan követ mutattam, mely a harmadik határból származott s ő azonnal megmondta, még azt is, hogy melyik tárnából való. Gyakorlat, éles megfigyelés és kitünő szem az egész. És ez kiváló mértékben volt meg Puskásban. Oly éles megfigyelő képessége volt, hogy például ismeretlen erdőben járva a fűről és növényzetről megtudta mondani, hogy most bükkfa alatt járnak, emez mellette pedig kőrös s azután következő pedig juhar. S érezte, hogy ez a képessége hasznára lesz az amerikai bányavilágban.

BÁNYACSAKALASOK.

Az aranybányászatnak van egy igen nagy veszedelme, amely sok tapasztalatlan vállalkozót vitt már romlásba: a csalás. Mikor elakarnak adni egy bányát, azt előbb megsózzák, mint ahogy mondani szokás. Mikor a vevő az eladásra kínált bányát megvizsgálására megérkezik, elő van az ugy készítve, hogy akárhonnan vesznek belőle próbakövet, mindig talál benne aranyat a chemikus. De mikor a jól sikerült próba alapján aztán megvásárolja a bányát, rá kell jönnie, hogy megcsalták s meddő kőzetet adtak el neki. Sok furfangos, sőt zseniális módja van az ily csalásnak. Megteszik például azt, hogy arányport tesznek a puskatölténybe s azt belelélik a bánya közepébe. Az aranyzsemceskék úgy belelékelődnek az ércbe, mintha az anyatermészet helyezte volna őket oda. Az amerikai "digger" történetek tele vannak az ily fufangokkal. Puskás biztosnak érezte magát az ily csalások ellen is. Mert itthon különbeket is látott. A mi embereink

tiben. Nagy füstöt eregetett a szivarból:

— Szentelenség, hogy ilyen éhbéren koplalsz odabent! No, majd szétvágunk a bandában, csak bent legyen egyszer, apám!

— Hát igenis, kérlek alázatosan, pajtás, mosolyogtam rá nyoszörögve.

— No, nem baj, — és megnyugtatót. — Majd kivágjuk azt a főszerkesztőt, teroldad pedig, apám, majd kanyarítok egy kis ismertést.

— Ó köszönöm, nagyon köszönöm! — hebegtem boldogan.

A vonat indult. Kezet adtam tehát Perez Gyurka barátomnak és kollégámnak, Perez Gyurkának azonban maradt annyi lélekjelenléte, hogy hirtelen rámkialtott:

— Gyorsan! Gyorsan! Kapd fel csak azt a koffert, öreg tróger!

Az általános kapkodásban az "öreg tróger" kifejezést nem hallottam ugyan föltétlenül tisztán, ám ha most utólag erősen visszaemlékezem, határozottan úgy emlékszem, hogy Perez György barátom és kollégám így mondta "öreg tróger!"

De akkor nem volt idő a lamentálásra, tehát ösztönszerűen fölkaptam a koffert. Azaz hogy a koffernak hiányzott a füle, minélfogva a vállamra hajtottam föl s a tömegben tántorogva és kidagadt nyakerekekkel szuszogtam Perez György leendő kollégám után. Szó szerint úgy, mint egy valóságos és tényleges székfővárosi tróger.

LEGUJABB!
Magyar Asszonyok Figyelmébe!
Ha érdeklődik hazai és amerikai kézimunkák iránt, úgy kérje nagy díjmentes árjegyzékemet. Bárkinek szívesen küldöm.
LOUIS KOHN,
Kézimunka, Stempelő Gyár és Női Divat Áruháza
811 So. Main St., Akron, O.

Cigányok a fronton

(Folyt. a 4. oldalról.)

ott azt is meghívtam. Református volt a cigány, akiről szó van. Telefonáltam egy ismerős tábori papért, ki jelezte, hogy temetés van, percel ki vannak mérve, de pont két órákor ott lesz a kívánt helyen. Megmondtam a cigánynak és lelkére kötöttem a pontosságot, mert megelőző beszélgetésünk folytán észrevettem, hogy nem erénye a pontosság.

Persze, hogy nem volt ott a cigány. Gondoltam, visszalépett a házasság szent köteléke elől, de hát, akkor is miért nem jön ezt bejelenteni? A pap mérges volt, mert neki nagy melegben, zyalog, messziről kellett jönnie. A társaság szétozlott és magam is bosszus voltam a cigányra. Elinultam őt megkeresni ott, ahol azelőtt beszélni szoktam vele. Nincs ott se. Nem is látta senki. Most már érdekelt, mi lett vele. Biztosra vettem, hogy nem találta meg az épülettömegben azt a szobát, hová két órára őt rendeltem. Haragom csillapult és kétszeres igyekezettel kerestem a cigányt. Egyszer csak a parkban nagy nevetést hallok. Üdülő bete-

gek kártyáztak a fák alatt a földön ülve. Közte az én cigányom. Ő a leghangosabb, üti a biattot, az izzadság csak úgy ömlik róla s csupa nevetés az egész arc.

— Ez már mégis csak sok, én felbolondítok néhány tisztet tanunak és ott izzadunk, várjuk és a cigánynak eszé ágában sincs felénk jönni, mit neki az egész ügy, hiszen a menyasszony ügyje otthon van szép Magyarországon, ha az ember papiroson házasodik is, eléri később is. Mikor megpillantottam a vidáman kártyázó cigányt, hirtelenben lezsidom, mire ő tiszteletlenül feláll, csodálkozva néz rám, hogy még én veszekszem és azt mondja:

— Bocsnátot kérek a nagyságától és a tiszt uraktól, de tiszt nadrágban akartam az esküvőre menni és kimostam a nadrágot, tessék nézni, itt van mellettem a fűben, de még vizes, nem akar száradni, — így pedig nem mehettem az esküvőre, kérem alázattal.

Végignéztünk a cigányon, jót kacagtunk rajta és másnap megcsináltuk a házasságot.

HUMOR

A KULISSZÁK MÖGÖTT.

— Nem értem, hogy ez a szép leány hogy pajzánkodhatik annyit ezzel a vén rókkal!
— Azt mondta bizalmas körben, hogy izzasztó kurát vesz, aztán ilyen módon honoráltatja is magát érte!

KATONA-SOR.

— Erzsébet lányom, hát te nem írsz az Andrisnak levelet? Szépen szereted a mátkádat!
— Persze, hogy írok is, mint a Liska szeretője a szakácsnék liba-combját csavarja beléje.

MI FAJ NEKI.

— No, mit pötyögész, Kata?
— Hát hogyné sárnék, mikor a Palkó a szomszédék lányát már egy szóval se szidja a leveleiben!

APAI GONDOSKODÁS.

— Csak mentül több vottát tegyen a fiam toristo-ruhájába!
— De akkor nagyon meleg lesz.
— Inkább csak hodj izzodj, de ha le tolad bokni volomi szikláról, legolább nem öti odj meg mogát!

A KIS ÁRULÓ.

— Taticám, miért ürül a mama is olyan nagyon, hodj o hozsárok jünnek?

A JÓ FIU.

Apa: Borzasztó, már megint elszakadt egészen a könyved!
Fiu: Na látod, papa, most már csak nem mondhatod, hogy nem forgattam eleget a kezembe!

JÓ ISKOLA.

— De fölszerepedett már a lány, Csombákné lelkem!
— Bizony, szinte kiöregedett már a libák közül!

— Mán férjhez is mehetnék, akkora!
— Nono, előbb majd Budapestre küldjük szögálm', hadd tanulja meg, mi az uri tempo!

OKI ÖSSZEFÜGGÉS.

— Nini, rózsákat hoz a férjem-uram! Na, nagyon csinos lehetett az a — virágáruslány!

AZ UJAT KIMÉLIK.

— Maguk csak egyre marakodnak otthon, Feketéné!
— De csak az öreg fazekakban esik kár!

MI UTÁN BÖG.

— Nem értem, mit bög egyre a tehenünk s enni nem akar?
— Mióta a nyaralók elmentek, azóta egyre bög. Ugy látszik a bolond jószágunk hiányzik az uri társaság!

NEM TEHET RÓLA.

— Teremtő Szent Atyám! Már megint becspive jösz haza?
— Ez egyszer — nem tehetek

ÖRÖM

ha az óhazaiak hírt hallanak amerikai rokonaiktól, de

KÉTSZERES ÖRÖM

ha az amerikai rokonok pénzeszközét is küldenek.
AZ AMERICAN UNION BANK LEGOLCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉRE.

KÖZJEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése.
HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra eredeti áron.
FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

AMERICAN UNION BANK

Németh János, elnök.

Füzetlet: 10 East 22nd Street, a Bankpalotában.
Fiók: 1597 Second Avenue, Corner 33rd Street, NEW YORK.

róla. A szalonos nem tudott visszaadni az ötszöböl, aztán le kellett innom az egésznek az árát!

INGYEN
10 napos
PRÓBÁRA

Ezen csinos szemüveg,

melyre valószínűleg szüksége volt már régen a szem megerősítése által okozott fejfájás miatt. Most a legkisebb nyomást is olvashatja az újságban vagy könyvben, most képesen várni nagy kézimunkát készíteni oly könnyen és kényelmesen, mint valaha.

Ne várjon egyetlen percig sem, küldje be a szelvényt még ma az én nagy különleges ajánlatom és INGYENES próbára. És gondolja meg, hogy ön az egyedüli bíró és esküdtségi tag, Önnek kell megőszölnie, hogy az Önnek a szemüveg — küldje el a szelvényt most.

PARAMOUNT OPTICAL & JEWELRY CO., Inc.
529 First Nat. Bank, Dept. X, Chicago, Ill.

Paramount Optical & Jewelry Co. Inc., Dept. X, 529 First National Bank Building, Box 744, Chicago, Ill.

URAIM! — Használni akarom az Önök ingyenes próba-ajánlatát. Ha miután kipróbáltam a szemüveget 10 napig és az Önök ajánlatának megfelelőnek találom, öket fizeték Önöknek \$3.95-t. Ha nem vagyok teljesen megelégedve, visszaküldöm a szemüveget és a próba nem kerüljön nekem egy centbe sem.
Okvetlen feleljen ezen kérdésekre:
Hány éves...
Hány évig használt szemüveget (ha használt)...
Nevé...
Város...
Állam... R. F. D.....

Tizanhét éves fekete haját...
va viselte s kénytelen volt kanyarodott hát...
Sima, tiszta...
lágitott, mint...
lámpa s nagy...
szemével komoly...
Daos és meg...
kétségbeeséssel...
az ezüstös kor...
mok: kefék, tü...
üvegek során...
szappant, a me...
dának tetszett...
lemetlen, lngos...
sem erős és kom...
nem töltötte be...
az ő házmában...
gömbök. Enyhé...
mészetesnek tűn...
csupán.

Látszott rajta...
sódó írás: ideg...
értette.

Az asztalkán...
idegen nyelven...
tok hervettek: az...
ta elolvanni. De...
ta a képeket, a...
nyörű nőket, eleg...
pompásan berend...
ket, parkokat és...
gok tájait vetit...
mére.

És látta a hat...
böröndöket is lent...
a finom cigarettá...
az éjjeli szekrény...
s a különös, élénk...
borítékú könyvek...
Ideháza még a...
más színiéket és...
voltak.

S az ágy karj...
seljém pinyama...
A szobában jó...
mint valami kis...
csak hogy mégis...
A bécsi vendég...
a csodálatos holm...
kiint ült a verand...
Most, hogy el...
bában a gyertyák...
és lopva az ablak...
egészen látta finom...
mint elnyult a ná...
Nem volt már...
és sohasem lehet...
De ez volt az...
férfi, a kit életb...
ról látott.

A szürke szem...
merte meg a kifog...
básu ruhát s a nag...
ber sajátosság...
radt és ölnivágyó...
Három nap óta...
dégük. Nem tud...
vagy szerencsétlen...
gyűlöli-e, vagy szer...
Mint valami k...
vasat érezte mellet...
tétkelenségét.

Ó volt a körny...
szépsége. Minden...
volt belé: nagyba...
bácsik sallangos...
bökökkel agratták...
bírtokos-urfi rajz...
lötte és szeréjegy...
ték előtte — reme...
dolat zenekísérete...
páléjukkal a eszma...
Azt a bécsi vend...
vette, hogy szép.

Dél előtt, a min...
hazafelé tartottak...
ment néhány lépés...
tépjen egy pipacsot...
lából, hallotta, mik...
ur azt mondta az...
— Milyen szép...
Ilyen gyönyörű kis...
A mező reszket...
napsütésben.
És ő hirtelen...
hogy ki is volt az...
réta! Már olvasta...

századok óta üzik ezt a szép mesterséget s nagy ügyességre tettek benne szert.

Hogy mily furfangosak tudnak lenni a mi embereink is, arra nézve közbevetőleg elmondok egy esetet. A hunyadmegyei Sztanizsán volt egy eladó aranybányája valakinek, aki több órai távolságra, Brádon lakott. A bányát kétszer is megvizsgálták egy német társaság szakértői; mindkét esetben prearálvá volt az s a chemikus konstátálta, hogy az onnan hozott kő, — melyet a szakértők sajátkezűleg vájtak le a tárnában — nagyon sok aranyat tartalmaz. Mindamellett elővigyázatosak akartak lenni. Leküldtek egy harmadik szakértőt is, anélkül, hogy előre értesítették volna a tulajdonost. Meglepetésszerűen csinálták az ügyet. A szakértő este érkezett meg Brádra s másnap hajnalban indult a tulajdonossal a bányába. "Sózsásra" nem volt se idő, se alkalom. A mi próbakövet fejtettek, azt este haza hozták Brádra. A tulajdonos tudta, hogy most ki fog sülni a turpisság s a chemiai vizsgálat meg fogja állapítani, hogy a kőben nincs arany. Éjszaka aztán jött egy mentő gondolata. Kiugrott az ágyból s ki-törte annak a kamarának egyik ablaktábláját, melynek padlóján egy vászonponyván ki volt terítve a próbálendő kőzet, hogy megszáradjon a bányában reátapadt sár. Aztán kihozta emberünk a tyukketrecből a kakast, bekente annak tollait sárral, a sár közé bőven vegyített aranyport s az így prearált állatot bedobta a bevert ablakon keresztül a kamrába. A kakas azonban tudvalevőleg tiszta állat, reggelig lekaparta tollairól az egész sárat, s azzal együtt a beléje kevert aranyport is. Ez mind oda került a ponyván kiterített és megvizsgálandó próba kő közé. A német szakértő látta ugyan reggelre kelve a jól elzárt, sőt lepecsételt kamarában a kakast, de az már csakugyan nem juthatott észébe, hogy az csalafintaságot kövessen el ellene. A be-tört ablak különben is megnyugtatta afelől, hogy a

kakas azon keresztül repülhetett a helyiségbe. A kőzetet gyanútlanul vette chemiai vizsgálat alá, s talált is benne aranyat. Csak azok nem találtak azután a bányában, akik azt megvették.

Ilyen példákat tapasztalt Puskás Tivadar ideháza. Nem félt tehát attól, hogy az Atlanti tulsó oldalán be fogják egy könnyen csapni az ottaniak.

Mielőtt azonban utra kelt volna, előbb egy kis tőkét akart összeszerezni. Részint azért, hogy az utat megtehesse, részint, hogy ottan valamihez kezdhesen s ne kelljen mindjárt az első időben pusztá kenyerért dolgoznia. Elhatározta tehát, hogy azoknál az angol vállalkozóknál keres alkalmazást, akik abban az időben az erdélyi (Püspökladánytól Brassóig mepő) vasut építését vállalták el. Ugy számított, hogy ily módon pénzt is szerez s az angol nyelvet is elsajátítja.

ANGOL NYELVTANULÁS.

Mert angolul csak keveset értett. A Teréziánumban nagy gondot fordítottak a francia nyelvre, de a többi nyelvekre csak keveset. Az őt jellemző hajlithatatlan akaraterővel fogott neki Puskás a tanulásnak. Bezárkózott a szobájába s leberetváltatta koponyája egyik feléről a haját, a másik felén meghagyta. Hogy így ne mehessen ki a szobából még akkor sem, ha kedve támadna reá. Aztán elővette a Toussaint—Langencheidt-féle grammatikát. Ez a vaskos könyv régi kiadásában a helyes kiejtés tanulására is nagy gondot fordított. Ábrák voltak benne arról, hogy az angol ember miképp csucsorítja össze az ajkait, nyelvét a szájpadrálsnak melyik pontjához érinti, ha egy betűnek megfelelő hangot kiejt. Puskás órákon át tükör előtt végezte az előirt gyakorlásokat. Reggeltől estig állandóan a grammatikájával foglalkozott. Megszokta hamar, hogy angolul gondolkozzék s nem érdekelt semmi, csak ez

É L E T

Irta: Gellért Mária

Tizenhét éves volt, fényes fekete haját közepén elválasztva viselte s két kis fonott ág kanyarodott hátra a fülénél. Sima, tiszta bőre szinte világított, mint valami tejüveg-lámpa s nagy szürke, bagoly, szemével komolyan nézett.

Dacos és mégis reménytelen kétségbeeséssel merengett végig az ezüstös körömpolószerszámok: kefék, tükrök, kölnivizes üvegek során. Megszagolta a szappant, amely szintén esodának tetszett: nem volt kellemetlen, lugos mosószáppal sem erős és komisz virággillattal nem töltötte be a szobát, mint az ő házukban használt színes gombók. Enyhé és finom, természetesen tűnő jó szaga volt csupán.

Látszott rajta valami elmosódó irás: idegennyelvű, nem értette.

Az asztalkán is különféle idegen nyelven írott folyóiratok heverték: azokat sem tudta elolvasni. De világosan látta a képeket, a melyek gyönyörű nőket, elegáns urakat, pompásan berendezett termeket, parkokat és távoli országok tájait vetítették a szemére.

És látta a hatalmas sárga bőröndöket is lent a sarokban, a finom cigarettás dobozokat az éjjeli szekrény üveglapján s a különös, élénksárga és kékborítékú könyveket.

Ideháza még a könyvek is más színűek és más formájúak voltak.

S az ágy karjára egy lila-selyem piyama volt dobva.

A szobában jó szag szállott, mint valami kisasszonyban, esak hogy mégis egészen más.

A bécsi vendég, a kihez ezek a esodálatos holmik tartoztak, kint ült a verandán.

Most, hogy eloltotta a szobában a gyertyát s esodálatosan és lopva az ablakhoz lépett, egészen látta finom alakját, a mint elnyúlt a nádszékében.

Nem volt már egészen fiatal és sohasem lehetett szép.

De ez volt az első nagyvilági férfi, a kit életében így közelről látott.

A szürke szempár rajta ismerte meg a kifogástalan szabású ruhát s a nagyvárosi ember sajátságos, egyszerre fáradt és élnivágyó mosolyát.

Három nap óta volt a vendégük. Nem tudta, boldog-e, vagy szerencsétlen, nem tudta, gyűlöli-e, vagy szereti-e?

Mint valami kinzó, tüzes-vasat érezte mellette a jelentéktelenségét.

Ő volt a környék elismert szépsége. Mindenki szerelmes volt belé: nagybajuszu, pipás, bácsik sallangos és nehézkes bókokkal aggatták tele, föld-birtokos-urfi rajzoltak körülötte és segédjegyzők veregettek előtte — reménytelen hódolat zenekíséretként — nádpáléjainkkal a eszmaszárunkat.

Azt a bécsi vendég is észre-vette, hogy szép.

Délelőtt, a mint a sétából hazafelé tartottak s ő előrement néhány lépést, hogy ki-téppen egy pipacsot a buzatáblából, hallotta, mikor a bécsi ur azt mondta az édesapjának:

— Milyen szép gyerek. Milyen gyönyörű kis Margaréta...

A mező reszketett a déli napsütésben.

És ő hirtelen elgondolta, hogy ki is volt az a Margaréta? Már olvasta Fausztot.

Sajnálta Margitot, — szeretette.

Fauszt! Vajjon nem Fauszt lépked a háta mögött?

Most a sötét ablakban egy pillanatra úgy érezte, hogy ő is minden nyomort vállalni tudna érte.

A bécsi vendég likört ivott kint a házigazdával és cigarettázott.

A szürkeszemű kislány úgy érezte, hogy sohasem látott még férfit, aki előkelőbb mó-

elegánsak, mindegyik más, mindegyik egyéni, s mentül esunyább, annál nagyobb művészettel bolondít magába...

A szürkeszemű kislány elápadt a sötét ablak mélyén.

Szeretett volna nekiszaladni a hűvös éjszakai mezőknek és sírni és kiáltani:

— Nem akarok Margaréta lenni! Nagyvárosi asszony akarok lenni... Csunya, elegáns, bolondító... érteni akarom az idegen lapok idegen nyelvét...

nem is volt olyan káprázatosan elegáns.

Ő azóta látott már elegánsabb gavallérokat is nála.

Vacsoránál a háziasszony bemutatatta neki a fiát, a kit még nem ismert.

Szép, magas gyerek volt, egészen fiatal. Semmiesetre sem több, mint huszonhat éves.

A ruháját nem jól szabták, de az alakját kifogástalanul.

Másnap, mikor a vendég-hölgy a kis parkban olvasott, lóháton jött haza és a homlokán apró verejtékcseppek ragyogtak.

Néhány pillanatig beszélgettek.

Egyszerű fiú volt, közvetlen, meleg természetes.

Látszott, hogy bámulja az asszonyt, de ez a bámulat szinte rajta kívül álló dolog és nem jelent a számára tulajdonképp semmit.

S a nagyvárosi hölgy, a kinek egy tucat rajongója volt: művészek, politikusok, pénzemberek — most kicsit sértődötten és esodálatosan állt ez előtt a józan, esinos vidéki fiú előtt.

— Ugy látom, kedveli a gazdácseletet — mondta neki.

— Igen — felelte a fiú. — A városi életet nem szeretem. Nem is bírnám ki.

Ott állott esillogó szemmel. Frissen, fiatalon.

Kicsit emlékeztetett azokra a gazdafiukra és segédjegyzőkre, a kiket hajdan annyira megvetett.

És a fiú elköszönt és az asszony egyedül maradt.

Már nem volt olyan heves, lázadásra kész, mint kislány korában, de tisztán érezte, hogy az élet ismét valami ostoba meglepetést készít a számára.

Egy hét múlva már nem lehetett más néven nevezni ezt az ostobaságot, mint a minnek hívták.

Szereltem volt. Megint egy örült szerelem.

Megint egy idegen, közömbös, elérhetetlen férfi állt előtte. Tüzes ércfal, a melynek neki kell vágódnia a szívével s aztán ott maradni egy kicsit halottan.

Hasztalan volt minden: az ezüstös, aranyos holmik, A esodálatos ruhák. A nagyvárosi nő kábitó hatása.

A bécsi ur bizonyára menthetetlen, ha most kerül előbe.

A fiú, úgy állt szemközt vele, mint egy cukrász-remek előtt állhat valaki, a ki nem szereti az édességet.

Nem lehetett meghódítani.

S az asszony gögijének és józanságának utolsó morzsáinál tartott.

Elhatározta, hogy elutazik. Utazása előtt való nap, vacsorát adtak a tiszteletére.

Környékbeli urak és hölgyek özönlöttek el a szobát.

S a háziasszony különös és boldog mosollyal figyelmeztette őt egy fiatal lányra, elárulva, hogy ez az a kisasszony, a kibe a fia olyan nagyon szerelmes. S hogy nemsokára nyilvánosan is eljegyzett mátkapár lesznek.

A nagyvárosi hölgy a lányra nézett.

Tizenhét éves lehetett, fényes, sima haját közepén elválasztva viselte s két kis fonott-ág kanyarodott hátra a fülénél.

Ady-mécses

*A sirod körül gubbasztunk sötéten,
Virrasztunk a vak éjben s hallgatunk,
Kisértenek itt új és régi rémek
És némaságunk legméltóbb dalunk.*

*Csak verseid suttojuk néha fájva,
Hogy érezzük, volt egyszer élet itt
És higgyük, hogy nem sirtál tán hiába,
Hogy valahára megvirrad megint!*

JUHÁSZ GYULA.

don tudott volna cigarettázni. A vendég ivott, cigarettázott és beszélt.

— Ó, pajtáskám, én nagyon szeretem a természetet. Azt nemerné állítani, hogy imádom.

Az életem legszebb és legünnepesebb perceit neki köszönhetem. És mégse tudnék falun élni, öregem. A város olyan, mint egy asszony, aki már túl van az első ifjúságán, nem tud elkápráztatni, de el tud kábitani. S az olyan józan és fásult emberi lény számára, mint a milyen én vagyok, többet jelent a kábulat, mint a rajongás. Ezért olyan elragadóak a nagyvárosi nők is; nem a dnak mennyországot, de a poklok annál változatosabb. Az ember nem igen könnyezik mellettük a meghatottságot, de viszont nem is ásít az unalomtól. Nagyon-nagyon szeretem őket... Hanem fiatalok,

ezüst manikürkészletet akarok, ezüst tükröket, ezer kölnivizes üveget, aranyhátú kefék és egy kocsival abból a finom szappanból, a melynek olyan gyönyörű illata van, mint egy fehér rózsaszirmoknak.

De nem tette meg. Csak esodálatos és forró könnyekkel a szemén bement a szobájába.

A bécsi vendég aztán elutazott.

II.

Tizenöt év múlva ő ment látogatónak egy tanyára.

Sárga bőröndökkel, ezüst manikürkészlettel, aranyhátú kefével és enyheillatú szappanokkal.

Mikor kicsomagolta a holmijait, eszébe jutott a hajdani kislány, a ki vala mikor mindezt így kívánta.

A bécsi urra is gondolt.

Nevetett.

Mesziről úgy látta, hogy

A KIS TANCOSNŐK.

Tizenegyedik képünk.

FARKAS JULISKA.

A clevelandi táncosnőképző iskolában számos magyar leánya tanulja a táncolás művészetét. Egyik legtehetségesebb kis táncosnőjelölt Farkas Juliska, Farkas Rudolf west sidei üzletembernek és nejeének leánykája, aki nagy sikerrel mutatkozott be nemrég az Önképzőkör egyik estéjén.

Gyermekek műcsarnoka

